

**BELİREN YETİŞKİNLERDE KAYGILI
BAĞLANMADAN SİBER FLÖRT ŞİDDETİ
UYGULAMAYA GİDEN YOLLAR: BİR ÇOKLU
PARALEL ARACILIK MODELİ TESTİ**

BUSE YILDIRIM

MEF ÜNİVERSİTESİ

OCAK 2024

MEF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BELİREN YETİŞKİNLERDE KAYGILI
BAĞLANMADAN SİBER FLÖRT ŞİDDETİ
UYGULAMAYA GİDEN YOLLAR: BİR ÇOKLU
PARALEL ARACILIK MODELİ TESTİ**

Buse YILDIRIM

ORCID NO: 0009-0009-4324-528X

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ezgi TOPLU DEMİRTAŞ

OCAK 2024

AKADEMİK DÜRÜSTLÜK BEYANI

Bu çalışmada yer alan tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, çalışmada söz konusu kurallar ve ilkelerin zorunlu kıldığı çerçevede, özgün olmayan tüm bilgi ve belgelere, alıntılama standartlarına uygun olarak referans verilmiş olduğunu beyan ederim.

İsim ve Soyisim: Buse YILDIRIM

İmza:

ÖZET

BELİREN YETİŞKİNLERDE KAYGILI BAĞLANMADAN SİBER FLÖRT ŞİDDETİ UYGULAMAYA GİDEN YOLLAR: BİR ÇOKLU PARALEL ARACILIK MODELİ TESTİ

Buse YILDIRIM

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ezgi Toplu Demirtaş

Ocak 2024, 72 Sayfa

Bu çalışmanın amacı, beliren yetişkinlerde kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti ilişkisinde benlik algısı, duygu düzenleme ve kıskançlığın paralel çoklu aracı rollerinin incelenmesidir. Bu bağlamda siber flört şiddeti bağımlı değişken, güvensiz bağlanma ise bağımsız değişken olarak ele alınmıştır. Benlik algısı, duygu düzenleme ve kıskançlık ise aracı değişkenlerdir. Bu araştırma, romantik ilişki yaşamış yada yaşamakta olan beliren yetişkinlik (18-30) yaş grubundaki 300 katılımcı ile yapılmıştır. Araştırma verilerini elde ederken Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği Kısa Formu, Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği Kısa Formu, Sosyal Karşılaştırma Ölçeği, Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği ve Siber Flört İstismarı Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi ve Paralel Çoklu Aracı Değişkenli Analiz yapılmıştır. Bulgulara göre, duygu düzenleme ve kıskançlığın, kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti arasındaki ilişkide paralel çoklu aracılık rolleri doğrulanmıştır. Araştırma bulguları literatür kapsamında tartışılmış ve araştırmaya yönelik ve uygulamaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kaygılı bağlanma, siber flört şiddeti, benlik algısı, duygu düzenleme, kıskançlık, beliren yetişkinlik

Bilim Dalı Sayısal Kodu: 10907

ABSTRACT

PATHS FROM ANXIOUS ATTACHMENT TO CYBER DATING VIOLENCE PERPETRATION IN EMERGING ADULTS: A TEST OF A MULTIPLE PARALLEL MEDIATION MODEL

Buse YILDIRIM

Psychological Counseling and Guidance Master's Program with Thesis

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ezgi TOPLU DEMİRTAŞ

January 2024, 72 Pages

The purpose of this study is to examine the mediating roles of self-perception, emotion regulation, and jealousy in the relationship between anxious attachment and cyber dating violence perpetration in emerging adults. In this context, cyber dating violence perpetration was considered as the dependent variable and anxious attachment as the independent variable. Self-perception, emotion regulation and jealousy were mediator variables. This research was conducted with 300 participants in the emerging adulthood (ages between 18 and 30) who were or are currently in a romantic relationship. While obtaining the research data, the Experiences in Close Relationships Scale Short Form, Emotion Regulation Difficulty Scale Short Form, Social Comparison Scale, Multidimensional Jealousy Scale, and Cyber Dating Abuse Scale were used.

According to the results obtained from the research data, correlation analysis and Parallel Multi-Mediating Variable Analysis were performed to examine the relationship between the variables. According to the findings, parallel multiple mediation analysis of emotion regulation and jealousy in the relationship between anxious attachment and cyber dating violence was confirmed. The research findings were discussed within the scope of the literature and suggestions for research and practice were presented.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	viii
BÖLÜMLER	
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi.....	
Tanımlar	5
1. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	7
1.1. Flört ve Flört Şiddeti	7
1.2. Siber Flört Şiddeti	9
1.2.1. Siber Flört Şiddeti Sıklığı ve Yaygınlığı.....	11
1.2.2. Siber Flört Şiddeti ve Cinsiyet	12
1.3. Bağlanma Kuramı	14
1.3.1. Yetişkin Bağlanma Stilleri	16
1.4. Kaygılı Bağlanma, Benlik Algısı ve Siber Flört Şiddeti	18
1.5. Kaygılı Bağlanma, Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Siber Flört Şiddeti	19
1.6. Kaygılı Bağlanma, Kıskançlık ve Siber Flört Şiddeti	20
2. YÖNTEM	23
2.1. Evren ve Örneklem	23
2.2. Veri Toplama Araçları	23
2.2.1. Demografik Bilgi Formu.....	23
2.2.2. Siber Flört İstismarı Ölçeği.....	24
2.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği Kısa Formu.....	25
2.2.4. Duygu Düzenleme Ölçeği Kısa Formu	26
2.2.5. Sosyal Karşılaştırma Ölçeği.....	27
2.2.6. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği	28
2.3. Veri Toplama Süreci	29
2.4. Veri Analizi	29

3. BULGULAR	31
3.1. Paralel Çoklu Aracı Değişken Analizi Varsayımların Test Edilmesi	31
3.2. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	36
3.3. Aracı Değişkenlerin Rollerinin İncelenmesi	38
TARTIŞMA	43
Çalışmanın Sınırlılıkları	45
Pratiğe Yönelik Öneriler	46
Araştırmaya Yönelik Öneriler	47
KAYNAKÇA	48
EKLER	64
A. Demografik Form	64
B. Siber Flört İstismarı Ölçeği	65
C. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği	68
D. Sosyal Karşılaştırma Ölçeği	70
E. Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği	72
F. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği	74

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.2.1 : Araştırma Değerleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	36
Tablo 3.3.1 : Doğrudan Etki Değerleri.....	39
Tablo 3.3.2 : Dolaylı Etki Değerleri.....	41

YÖNETİM VE İKİTİM

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1.1	: Doğrusallık Saçılım Diyagramı.....	32
Şekil 3.1.2	: Histogram Grafiği.....	33
Şekil 3.1.3	: Scatterplot Tablosu.....	34
Şekil 3.3.1	: Paralel Çoklu Aracı Değişken Analizi İstatiksel Diyagram Model 4	38

KISALTMALAR LİSTESİ

WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
MTV	: MusicTelevision - Digital Abuse Survey
YİTO-KF	: Yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeği kısa formu
KFO	: Kaiser-Meyer Olkin

GİRİŞ

Bağlanma, bireylerin erken dönemlerinden itibaren bakım verenlerle etkileşimlerine dayanan ve romantik ilişkiler dahil bireylerin tüm yaşamına yön veren bir kavramdır. Bağlanma, bireylerin kendilerine bakım veren figüre karşı özellikle yakınlık ihtiyacı ve yakınlık ihtiyacını sürdürme eğilimiyle geliştirdiği güçlü bir bağ olarak adlandırılmaktadır (Bowlby, 1969). Bowlby'a (1973, 1979) göre bağlanma, bebeklikten yetişkinliğe uzanan bir süreç olarak görülmektedir ve Bowlby erken yaşlardan yetişkinliğe uzanan bu sürecin çok fazla değişime uğramadan yetişkinlikte de benzer işlevde devam ettiğini ileri sürmektedir. Öte yandan, Hazan, Shaver ve Bradshaw'a (1998) göre bebeklik dönemindeki bağlanma süreci ile yetişkinlik dönemindeki bağlanma süreci arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, erken dönemde bağlanma bakım veren kişiye karşı geliştirilirken, yetişkinlikte bireyler akranlarına ve partnerlerine karşı bağlanma geliştirirler. Bazı farklılıklar olsa da literatüre göre çocukluk döneminde geliştirilen bağlanma stili yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkilerde de etkilidir. Bebeklikte oluşan bağlanma yaşantılarının gelecekteki romantik ilişkiler konusunda belirleyici olduğu birçok araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur (Hazan ve Shaver, 1994). Bowlby'a (1969) göre, bireylerin geliştirdikleri bağlar güvenli veya güvensiz olarak adlandırılır. Güvenli bağlanan bireylerin bağlanma kaygısı ve kaçınma düzeyleri düşüktür ve zihinsel sağlık ve sosyal işlevselliğe sahip oldukları bulunmuştur (Fonagy ve ark., 1996). Bununla birlikte güvenli bağlanan bireylerin kendilerine ve diğer kişilere yönelik tutumu olumlu yöndedir. Bireyler kendilerini değerli ve sevebilir olarak algılar (Yıldız Akyol ve Işık, 2018). Güvensiz bağlanan bireylerde ise bağlanma kaygısı veya kaçınma düzeyi yüksektir ve düşük benlik saygısı, depresyon ve yalnızlık sergilemeleri daha olasıdır (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bireylerin gelişim dönemlerine göre kurdukları flört ilişkilerinde de farklılık gözlemlenmektedir. Örneğin Atak ve Çok'un (2010) yaptığı çalışmada ergenlik dönemi flört ilişkilerinin daha haz odaklı olduğunu fakat beliren yetişkinlik döneminde kurulan flört ilişkilerinin daha fiziksel ve duygusal yakınlık içerdiği görülmektedir. Bununla birlikte, yetişkinlerin bağlanma stiline göre birçok araştırma yapılmıştır ve tüm bunların ışığında, güvensiz bağlanma kaygılı ve kaçınan olarak

ayrılmaktadır (Hazan ve Shaver, 1987). Bu bilgilere göre bağlanma stilleri ele alındığında güvenli bağlanma stiline sahip bireyler, romantik ilişkilerini daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde sürdürürken güvensiz bağlanma (kaygılı/kaçıngan) stiline sahip bireyler daha olumsuz bir tutum sergileyebilir. Kaçıngan bağlanma, partnere karşı yakınlık korkusu, kendine güvenme tercihi ve duygusal mesafe olarak tanımlanırken, kaygılı bağlanma, kişinin ihtiyaç duyduğunda partnerinin bulunamayacağına dair korku ve endişe ile tanımlanır (Hazan ve Shaver, 1987). Özetle, kaçıngan bağlanan kişiler romantik ilişkilerinde daha şüpheli davranışlar gösterirken kaygılı bağlananlar ise partnerlerinin sevgisinden emin olamayabilir ve daha değersiz hissetme eğiliminde olabilir.

Literatürde flört ilişkileri türleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bireylerin erken dönem bakım vereni ile kurduğu bağlanma stiline yetişkinlik dönemlerindeki bağlanma ilişkilerinde de etkili bir rol oynadığına ve yetişkinlik dönemindeki bağlanma stillerinin bireylerin yakın ilişkilerine yön verdiği düşünülmektedir (Semerci, 2019). Bu nedenle bağlanma stilleri romantik ilişkilerde önemli rol oynamaktadır. Örneğin, güvensiz bağlanan bireylerin duygularını kontrol etmekte problem yaşadıkları ve flört ilişkisinde şiddete (Fraleay, 2000) ve saldırganlığa daha meyilli olduğu görülmüştür. Toplu-Demirtaş (2020) flört şiddetini ‘uzun süreli-kısa süreli, ciddi-geçici, heteroseksüel-eşcinsel-biseksüel, tek eşli-çok eşli ya da kişilerin farklı biçimlerde tanımladığı tüm ilişki biçimlerinde görülebilir’ (s.396) olarak tanımlamaktadır. Flört şiddeti içerisinde fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve siber şiddet türlerini barındıran kişilerarası şiddet türlerinden biridir (Can ve Koçak, 2019). Flört şiddeti türlerinin tümü partnerler için maddi ve manevi olumsuz sonuçlara sebep olmaktadır. Bununla birlikte güvensiz bağlanmanın flört şiddeti için bir risk faktörü olduğu düşünülmektedir (Dutton, 1995; akt. Toplu-Demirtaş, 2020).

Siber flört şiddeti, partnerini tehdit etmek, taciz etmek veya kontrol etmek için iletişim teknolojilerinin kullanılması olarak tanımlanmaktadır (David-Ferdon ve Hertz, 2007). İletişim teknolojileri, e-posta, metin mesajları, Facebook, Instagram ve Twitter gibi sosyal ağ sitelerini içerebilir. Beliren yetişkinler arasında iletişim teknolojileri sıklıkla kullanıldığından bu durum ilişkileri de etkilemektedir ve siber

flört şiddeti de aynı derecede yaygınlaşmaktadır. Siber flört şiddetinde partnerlerin nerede olduklarını ya da ne yaptıklarını kontrol etmek gibi davranışlar sıklıkla görülmektedir. İlişki içerisinde bireyler sosyal medya aracılığıyla birbirlerine karşı sınır ihlallerinde (örneğin, sosyal medya şifrelerini paylaşmak) bulunmaktadır. Son zamanlarda bağlanma stili ve siber şiddet ile ilgili davranışlar sergilemekle ilişkilendirilmiştir (Strawhun, Adams ve Huss, 2013), ancak bağlanmanın romantik ilişkilerde siber flört şiddeti ile kullanımını nasıl bilgilendirdiğini inceleyen daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Literatürde kaygılı bağlanmanın benlik algısı ile ilişkili bir kavram olduğu görülmektedir. Bireyin kendilik ve sosyal algısının şekillenmeye başlaması da bağlanma figürüyle etkileşimi sonucu olmaktadır (Bowlby, 1969). Bu bağlamda bağlanma benlik algısıyla yakından ilişkilidir. Benlik algısı bireylerin kendileri hakkında sahip oldukları inançlar olarak açıklanabilir (Leary ve Baumeister, 2000). Bununla birlikte benlik algısı bireylerin kendilerini nasıl algıladığı ile ilgilidir ve benlik saygısı ve sosyal kimliğimizle de etkilediği yönünde tanımlanmaktadır (Dur ve ark, 2014). Erken dönemlerden itibaren yüksek düzeyde güvenli bağlanma geliştiren çocukların olumlu benlik algısına sahip olacakları belirtilmiştir (Sümer ve Şendağ, 2009). Yine bununla ilişkili olarak yüksek özgüven ve benlik algısına sahip bireylerin sağlıklı romantik ilişkiler yaşadığını belirtmektedir (Kalkan, Hamamcı ve Yalçın, 2012). Bunun yanı sıra, kaygılı bağlanma geliştirenler, başkaları hakkında olumlu olsalar da kendileri hakkında olumsuz görüşe sahip olurlar (Hazan ve Shaver, 1987). Buna göre flört ilişkilerinde bu gibi tutumlar olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti ilişkisinde benlik algısının önemli bir rol oynayacağı beklenmektedir. Yapılan araştırmalarda duygusal güçlüğü siber flört şiddeti deneyimi ile düşük benlik algısı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği görülmüştür (Katz, Arias ve Beach, 2000). Beliren yetişkinlik döneminde bireylerin flört şiddetinin türlerine maruz kalmasının nedenlerinden ilişkinin kalitesinin azalması (Marcus, 2004) gibi birçok nedenleri olabilir ve düşük benlik algısının da (Katz ve ark, 2000) bunlardan biri olduğu görülmüştür.

Bireylerin duyguları tanımlama, anlama ve düzenleme erken dönemdeki etkileşimlerden ve bağlanmadan etkilenmektedir (Laible, 2007). Güvenli bağlanma

geliştiren bireyler, duygularını düzenleyebilir. İstenmeyen duygularını tetikleyebilen içsel ya da dışsal uyarıcılara maruz kaldıklarında, güvenli bağlanabilen bireylerin, problem çözme, planlama ve yeniden değerlendirme becerilerine sahip olabildikleri ve buna karşın kaygılı bağlanma geliştiren bireylerde ise olumsuz duygularını abartmanın tipik olarak görüldüğü belirtilmiştir. (Mikulincer ve Shaver, 2007). Kaçınma bağlanma stilini geliştiren bireyler ise kendi duygularını ifade etmekten kaçınır ve bilinmesine fırsat vermez. Benlik algıları düşük ve duygularını tanıma, ifade etme ve düzenlemede güçlük yaşayan partnerler birbirleri ile sağlıklı ilişki kurma konusunda zorluk yaşayacağı, bu nedenle siber flört şiddeti yaşanma riskinin olduğu düşünülmektedir.

Kıskançlık ile ilgili çok sayıda araştırma yapılmıştır. Özellikle literatürde kıskançlık ile bağlanma ile ilgili anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin, Knobloch, Solomon ve Cruz (2001), bağlanma kuramı temelinde, kaygı boyutu ile duygusal kıskançlık arasında anlamlı pozitif ilişkiler elde etmiştir. Kıskançlık, davranışsal, bilişsel ve duygusal olarak üç alt boyutta ele alınabilir. Bilişsel ve davranışsal kıskançlığın patolojik olma potansiyeline sahip olduğunu (Pfeiffer ve Wong, 1989) ve bu nedenle romantik bir ilişkide istismara yol açabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Son zamanlarda kıskançlık ve siber şiddet ilişkisi ile ilgili çalışmalar yaygınlaşmaktadır. Bu çalışmalarda sosyal medya kullanımının partnerler arasında kıskançlık davranışını arttırdığı gözlemlenmiştir. Kadınların yaklaşık yarısı ve erkeklerin üçte biri, kıskançlığı siber istismarın en yaygın motivasyonu olarak bildirmektedir (Kellerman ve ark., 2013; akt. Toplu-Demirtaş ve ark. 2020). Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerle yapılan başka bir çalışmada ise kıskançlığın cinsiyetle ilişkili olmadığı görülmektedir (Metiner, 2017). Yapılan çalışmalarda kıskançlık ve siber flört şiddeti ilişkisi incelendiğinde kıskançlık arttıkça siber flört şiddeti uygulamanın da arttığı görülmektedir.

Özetle, kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti arasındaki mekanizmaları açıklayacak birçok faktör olsa da bu çalışmada benlik algısı, duygu düzenleme ve kıskançlık değişkenleri ile açıklayıcı ve anlamlandırılabilir olabileceği düşünülmüştür.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, kaygılı bağlanma ve siber flört şiddetinin ilişkisinde benlik algısı, duygu düzenleme ve kıskançlığın aracı rollerinin incelenmesidir. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

Hipotez 1: Benlik algısı, kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti uygulama arasında aracı rol oynamaktadır.

Hipotez 2: Duygu düzenleme güçlüğü, kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti uygulama arasında aracı rol oynamaktadır.

Hipotez 3: Kıskançlık, kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti uygulama arasında aracı rol oynamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Sağlıklı ve güvenli romantik ilişkilerin kurulması bireylerin yaşamlarından aldıkları doyum ve mutluluğa sahip olmasının en önemli nedenlerinden biridir ve yaşamlarının diğer alanlarını da etkiler. Bağlanma ile ilişkilendirildiğinde yapılan araştırmalarda güvenli bağlanma stiline sahip çiftlerin daha açık iletişim kurdukları ve ilişkilerinde daha az çatışma yaşadıkları tespit edilmiştir. Güvensiz bağlanma stiline sahip çiftlerin ise ilişkilerinde daha saldırgan davranışlarda bulunduğu, daha kıskanç ve flört şiddetine meyilli olduğu belirtilmiştir (Hazan ve ark, 1987). Bu bağlamda güvensiz bağlanmanın flört şiddeti uygulama için bir risk faktörü olduğu söylenebilir. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde flört şiddetinin bireyler için öfke, depresyon (Borrajo ve Gámez-Guadix (2016) gibi ciddi olumsuz sonuçlara yol açabileceği görülmüştür. Özellikle teknoloji kullanımının beliren yetişkinler arasında yaygın kullanımı dikkate alındığında siber flört şiddeti uygulama riski de artmaktadır (Marganski ve Melander, 2018). Bu nedenle kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti uygulama arasındaki dinamikleri anlamlandırmak gerekir.

Öte yandan sağlıksız, güvensiz ve şiddet içeren ilişkiler içerisinde bulunan bireylerin yaşadıklarını anlamlandırması ve fark etmesi zordur. Flört şiddetinin diğer birçok türüyle birlikte, siber flört şiddeti, beliren yetişkinler arasında giderek

yaygınlaşmaktadır (Johnson ve ark., 2014). Buna rağmen, siber flört şiddetinin, yaygınlığını açıklayabilecek mekanizmalar hala yeterince araştırılmamaktadır. Bu araştırmanın aracı değişkenleri olan düşük benlik algısı, duygu düzenleme güçlüğü ve kıskançlık, romantik ilişkilerde önemli seviyede yıkıcı tesirlere yol açan problemler içerisinde bulunmaktadır.

Bu araştırmada sözü edilen problemlere ışık tutulmakta ve bu problemlerin birbirleriyle ilişkileri bağlanma stilleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Literatür incelendiğinde bağlanma stilleri ile ilgili birçok çalışma olsa da kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların sayısının çok yetersiz olduğu görülmüştür. Bu alanda yapılan çalışmaların sınırlılığı göz önüne alındığında, bu araştırma gelecekte yapılacak araştırmalara bir kaynak oluşturacaktır.

Tanımlar

Siber flört şiddeti: Flörtte partnerlerden birinin, diğerini sosyal medya veya teknoloji aracılığıyla kontrol, takip veya rahatsız etmesini ifade etmektedir (Zweig, Dank, Yahner ve Lachman, 2013).

Kaygılı bağlanma: Güvensizlik yaşayan, terk edilme ve reddedilme kaygısı yaşayan kişilerin sahip olduğu güvensiz bağlanma stili (Hazan ve Shaver, 1994).

Kaçınmacı/kaçıngan bağlanma: Romantik ilişkilerinde şüpheli bir tutum sergileyerek ilişkiye başlamakta zorluk çeken kişilerin sahip olduğu güvensiz bağlanma stili (Burger, 2006).

Benlik algısı: Bireyin kendisiyle alakalı düşünce, duygu ve değerlendirmelerinin tümü olarak kabul edilmektedir (Cüceloğlu, 2000).

Duygu düzenleme güçlüğü: Kişinin içinde bulunduğu duruma göre uygun duyguları hissetme, farkında olma ve ifade edebilme açısından zorlanmasıdır (Gratz ve Roemer, 2004).

Kıskançlık: Kişinin önemseydiği ilişkisine birinin zarar verme ihtimalinin veya ilişkinin kaybedilmesine sebep oluşturacağına dair tehlikenin sezilmesi sonucunda gösterilen karmaşık bir tepkidir (Pines, 1998).

Bilişsel kıskançlık: Bireyin partneri ile olan flört ilişkisinde kendisini aldattığına yönelik şüphe ve düşünceleri içermektedir (Genç ve Topkaya, 2019).

1. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde flört şiddeti, siber flört şiddeti, siber flört şiddetinin sıklığı, yaygınlığı ve cinsiyet oranları, bağlanma kuramı ve yetişkin bağlanma stilleri, benlik algısı, duygu düzenleme gücü ve kıskançlığın, siber flört şiddeti ve kaygılı bağlanma ile olan ilişkilerinin alanyazında benzer çalışmalardan faydalanarak sunulup ilgili kavramlar detaylıca ele alınacak açıklanmıştır.

1.1. Flört ve Flört Şiddeti

Şiddet, dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın günümüzde herkesi ilgilendiren toplumsal bir sorundur. Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2020, s.4) şiddetin tanımını “kasıtlı olarak; tehdit veya fiilen kendine, diğer bireye veya bir grup ya da topluluğa karşı yaralama, ölüm, psikolojik zarar verme, engelleme veya yoksun bırakma ile sonuçlanan fiziksel güç kullanılması” olarak tanımlamıştır. Şiddetin, özellikle toplumda şiddet olaylarının gençleri de kapsayacak şekilde son yıllarda yaygınlaştığı gözlemlenmektedir (Ali ve Ali 2015).

Flört, en yalın haliyle iki kişinin birbirine karşı duyduğu fiziksel, duygusal ve cinsel çekim anlamına gelmektedir (Bayramova ve Aksan, 2022). Flört şiddeti, “beraberlik içerisinde ya da beraberlik bittikten sonra gerçekleşebilen, fiziksel, cinsel, psikolojik siber şiddet gibi çok farklı biçimlerde ortaya çıkabilen, uygulayan kişi farkında olsun ya da olmasın kasıtlı olan, maruz bırakılan kişi için zarar verici/yıpratıcı sonuçları olan tehdit ya da eylem biçimde görülebilen (flört eden) partnerler arası bir şiddet türüdür (Toplu-Demirtaş, 2020, s. 395-396). Flört şiddeti, herhangi bir yaşta yaşanabilir, ancak özellikle gençler arasında yaygın bir sorun olarak görülmektedir. Makepeace (1981) flört şiddeti üzerine yürütülen ilk çalışmada, flört ilişkilerinde yaşanan şiddetin en az evlilikte yaşanan kadar yaygın olduğu belirtilmiştir. Genellikle flört şiddeti, bir tarafın diğeri üzerinde güç ve kontrol elde etmeye çalıştığı eşitsiz ve güvensiz bir ilişkide ortaya çıkar (Toplu-Demirtaş, 2020). Flört şiddeti de tıpkı diğer şiddet türlerinde olduğu gibi farklı türler ile sınıflandırılmaktadır. Bunlardan bazıları fiziksel, psikolojik, cinsel ve siber flört şiddetidir. Bu sınıflandırmaya ek olarak ısrarlı takip, ekonomik şiddet ve sosyal şiddet de eklenebilir. Bu şiddet türleri çoğunlukla eş zamanlı görülür (Koçak ve Can,

2019; Toplu-Demirtaş, 2020). Flört şiddetinin diğer şiddet türlerine göre en önemli riski ise ilişki içerisinde bireylerin şiddeti tanımlamakta ve anlamlandırmakta zorluk yaşamasıdır. Partnerlerin, birbirine karşı duyduğu sevgi ve bağlılık durumu başta olmak üzere, pek çok etmen yaşadıklarını şiddet olarak tanımlayabilmelerini güç hale getirmektedir (Koçak ve Can, 2019; Toplu-Demirtaş, 2020).

Genellikle şiddet türü olarak ilk akla gelen ve fark edilen tür fiziksel şiddettir. Fiziksel flört şiddeti, bir partnerin diğerine fiziksel olarak zarar vermesini içerir. Bu şiddet türü, bir partnerin diğerine vurması, tokat atması ya da diğerini itmesi veya çekmesi, tırmalması gibi davranışları içerebilir. Ayrıca, silahla saldırma, dövme, yakma, boğma gibi davranışlar da fiziksel flört şiddeti kapsamına girer (Foshee, Bauman, Linder, Rice ve Wilcher 2007). Fiziksel şiddet faili, şiddetini doğrudan partnerine yansıtmayabilir, (örn., cama yumruk atmak, kapıyı tekmelemek) veya bir nesne kullanabilir (örn., partnerin sevdiği nesnelere, partnerin önünde zarar vermek) (Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer, 2022). Fiziksel güç kullanımı ölüm riskine neden olan sonuçlar doğurabilir (Uluocak, Gökulu, ve Bilir, 2014). Bununla birlikte, fiziksel şiddetin tanımlanması için kişinin bedeninde yara ve/veya iz oluşması ya da canının acıması gerekmez (Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer, 2022). Fiziksel flört şiddetine yönelik yapılan araştırmalar sonucunda yapılan bir çalışmada mevcut flört ilişkisinde bireylerin %39 oranında psikolojik şiddete, % 8,5 oranında fiziksel şiddete ve %3,9 oranında cinsel şiddete maruz kaldıkları görülmüştür (Tarı Selçuk, Avcı ve Mercan, 2018).

Psikolojik flört şiddeti, bir partnerin diğerini sözlü ya da fiziksel olarak tehdit etmesi, kısıtlaması, sahiplenmesi, kontrol etmesi veya aşağılaması gibi davranışları içerebilir (Smith ve Donnelly, 2001). Follingstad ve ark. (1990), psikolojik flört şiddet davranışlarını sosyal ve ekonomik izolasyon, kıskançlık, sözlü tehdit, partnerin sosyal çevresine yönelik tehdit, terk etmeye yönelik tehdit, partnerin eşyalarına zarar verme gibi altı boyutta tanımlamışlardır. Psikolojik flört şiddeti, fiziksel şiddet kadar fark edilebilen bir şiddet türü olmasa da günlük yaşamda sıkça karşılaşılabılır ve fiziksel flört şiddeti kadar ağır sonuçlar doğurabilir. Yapılan bir çalışmada, psikolojik şiddetin fiziksel şiddete oranla daha fazla zarar verdiği ve uzun vadede bedensel ve mental olarak maruz bırakılan kişiyi daha fazla etkilediği

belirlenmiştir (Follingstad ve ark., 1990). Psikolojik şiddetin olduğu ilişkilerde fiziksel ve cinsel şiddet her zaman görülmeyebilir, ancak psikolojik şiddet, fiziksel şiddet ve cinsel şiddetin en önemli yordayıcısıdır (Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer, 2022). Kıskançlık da psikolojik şiddetin bir türü olarak görülmektedir ve şiddet uygulayan kişinin partnerinin hayatındaki kişileri kıskanması olarak tanımlanmaktadır (Polat, 2006).

Cinsel flört şiddeti, bir partnerin diğerine cinsel olarak zarar vermesini içerir. Bu, bir partnerin diğerine, partnerinin onayı olmaksızın ya da partnerinin onayını inşa ederek gerçekleştirdiği her cinsel eylem için geçerlidir (Smith ve Donnelly, 2001). Cinsel flört şiddetinin, özellikle genç yetişkinler ve üniversite öğrencileri arasında oldukça yaygın olduğu görülmektedir (Sinozich ve Langton, 2014). Cinsel flört şiddeti “anal, oral ve/veya vajinal ilişki sırasında kondom kullanmamak/ kullanıma izin vermemek, anal, oral ve/veya vajinal ilişki için tehdit etmek, anal, oral ve/veya vajinal ilişkiye zorlamak, onayı dışında partner ile anal, oral ve/veya vajinal ilişkiye girmek gibi davranışlar oluşturmaktadır” (Straus ve ark., 1996, akt. Toplu-Demirtaş, 2020, s.398). Bunlarla birlikte partneri cinsellik üzerinden utandırmak, porno izlemesi/ erotik görsellere bakması için zorlamak, partnerin bakire olup olmadığını öğrenmeye çalışmak, partner istemediği halde cinsel içerikli mesajlar göndermek ya da partnerden göndermesini istemek de cinsel flört şiddeti davranışlarındandır (Toplu-Demirtaş, 2020).

Bu çalışma kapsamında ele alınan şiddet türlerinden bir diğeri ise siber flört şiddetidir ve bu kavrama daha ayrıntılı olarak bir sonraki başlıkta yer verilmiştir.

1.2. Siber Flört Şiddeti

Siber flört şiddeti, günümüzde teknolojinin gelişmesi ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte ortaya çıkan bir flört şiddeti biçimidir. Siber flört şiddeti, partnerlerin birbirlerini teknolojik araçlar yoluyla kontrol etmek istemesi ve tehdit etmesi olarak tanımlanabilir (Fidan ve Yeşil, 2018). Buna göre flört ilişkisinde partnerlerin birbirine teknolojik araçlar kullanarak zarar verme amacıyla yapılan davranışlara denir.

Siber flört şiddetini içeren bazı davranışlar, sık sık mesaj göndermek veya aramak, uygulamalar üzerinden partnerinin nerede olduğunu takip etmek, sosyal medya hesaplarının şifrelerini istemek, ortak sosyal medya hesabı kullanmak, partnerinin izni olmadan fotoğrafını paylaşmak, sosyal medya paylaşımlarına müdahale etmek ve teknolojik araçlarını izinsiz karıştırmak olarak örneklendirilebilir (Toplu-Demirtaş, 2020). Bununla birlikte sosyal mecralar üzerinden tehdit etme, aşağılama, hakaret etme, utanç verici fotoğraflar ve videolar paylaşma, özel bilgileri ifşa etme gibi çeşitli davranışlar da siber flört şiddetine örnek verilebilir (Donat-Bacıoğlu, 2022). Tıpkı diğer flört şiddeti türlerinde olduğu gibi siber flört şiddeti de genellikle diğer flört şiddeti türleriyle birlikte görülür (Ladikli ve Cömert, 2023). Örneğin, siber flört şiddeti, siber flört şiddeti uygulamanın alt boyutları olan izleme ve kontrol davranışlarının, psikolojik şiddetin de bir boyutu olduğunu ve bundan dolayı psikolojik saldırganlıkların siber flört şiddeti ile birlikte ortaya çıktığı görülmektedir (Melander, 2010).

Siber flört şiddeti, diğer şiddet türlerinde olduğu gibi genellikle genç yetişkinler ve ergenler arasında daha yaygındır (Borrajo ve Gámez-Guadix, 2016). Siber flört şiddeti, maruz bırakılanın psikolojik sağlığını olumsuz etkileyebilir. Şiddete maruz kalan birey, özgüven eksikliği, kaygı, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu ve hatta intihar girişimleri ve intihar gibi çeşitli psikolojik sonuçlarla karşılaşabilirler (Van Ouytsel ve ark., 2016). Örneğin, Borrajo ve Gámez-Guadix (2016) 18-30 yaşlarındaki genç yetişkinlerle yaptığı bir çalışmada siber flört şiddetine maruz kalan kişilerin daha yüksek depresyon ve anksiyete oranlarına sahip olduğunu saptamıştır. Benzer şekilde, Toplu-Demirtaş ve ark. (2022), üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdikleri boylamsal araştırmalarında, siber flört şiddete maruz bırakılmanın 3 ay sonraki depresyonu yordadığını, ancak tersinin geçerli olmadığını bulgulamışlar ve siber flört şiddetine maruz bırakılmanın depresyona yol açtığına dair bir neden sonuç ilişkisi ortaya koyabilmişlerdir. Borrajo, Calvete, Guadix (2015), siber flört şiddetinin diğer flört şiddeti türleriyle ilişkisini incelediği araştırmasının örneklemini İspanya'da 18-30 yaş aralığında üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcıların %50'sinden fazlası dahil edilmiştir. Araştırma sonucuna göre katılımcıların %50'sinden fazlasının son 6 ay içerisinde siber flört istismarına maruz kaldığı görülmüştür.

Ek olarak, bireylerin siber flört şiddetine tekrar tekrar maruz bırakılması beklenmektedir. Siber flört istismarının mağduru olan kişilerin, son altı ayda ortalama 23 farklı siber flört istismarı olayı yaşadığı görülmüştür (Borrajo ve ark., 2015).

1.2.1. Siber Flört Şiddetinin Sıklığı ve Yaygınlığı

Günümüzde teknoloji kullanımının artmasıyla birlikte siber flört şiddetine yönelik yapılan çalışmalar da artmaktadır. İnternet kullanım sıklığı ele alındığında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2022) verilerine göre, Türkiye’de her geçen yıl internet kullanımı daha da artmaktadır. Türkiye nüfusunun %94’ünün internet erişimi olduğu tespit edilmiştir. İnternet kullanan bireylerin oranı ise %85 olarak belirlenmiştir. Bireylerin en fazla kullandıkları sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları %82 ile WhatsApp, %67.2 ile YouTube ve %57.6 ile Instagram olmuştur. En fazla kullanılan sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları cinsiyete göre incelendiğinde; erkeklerin en fazla %85.9 ile WhatsApp, %70.8 ile YouTube ve %61.5 ile Facebook uygulamalarını, kadınların ise %78.1 ile WhatsApp, %63.7 ile YouTube ve %55.9 ile Instagram uygulamalarını kullandığı rapor edilmektedir (TÜİK, 2022). Tüm bu verilere bakıldığında internet kullanımındaki bu önemli artış ülkemizde siber flört şiddetinin görülmesi açısından bir risk faktörü olarak değerlendirilebilir (Bakır ve Kalkan, 2019).

Toplu-Demirtaş ve ark. (2020), kaygılı bağlanan, partnerlerine karşı daha fazla güvensizlik duygusu yaşayan, partnerlerinin sadakatlerinden şüphelenen ve kıskançlık hisseden kişilerin psikolojik şiddete daha eğilimli olup olmadıklarını inceledikleri araştırmalarında, Türkiye’de yaşayan 303 flört eden genç yetişkinle çalışmışlardır. Katılımcıların %67’si son altı ay içinde partnerlerine en az bir kere siber şiddet davranışı uyguladıklarını ifade etmişlerdir.

Başka bir çalışmada ise Türkiye’de yaşayan 18-25 yaş aralığındaki genç yetişkinlerle siber flört şiddetini yordayan risk faktörleri incelenmiştir. Araştırmaya 470 katılımcı katılmıştır. Flörtle mesajlaşma sıklığı, sosyal medya kullanımı sıklığı ve sürekliliği gibi yordayıcıların siber flört şiddeti ile ilişkisi incelenmiştir. Katılımcıların 352’sinin yani %75’inin siber flört şiddetini hem uygulayan hem de

siber flört şiddetine maruz bırakılan kategorisinde yer aldıkları belirlenmiştir (Donat-Bacıoğlu, 2023).

Ülkemizde ve dünyada yapılan siber flört şiddeti ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, MTV (2011; Associated Press - MTV Digital Abuse Survey) tarafından yürütülen bir çalışmada 631'i 14-17 yaş aralığında ve 724'ü ise 18-24 yaş aralığında 1355 katılımcıdan edinilen verilere göre katılımcıların %76'sı siber flört şiddetinin ekranları için ciddi bir sorun olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların %56'sı siber flört şiddetini deneyimlediğini belirtmektedir. Partnerleri tarafından %27'si izni olmadan mesajlarının okunduğunu, %27'si teknolojik aletler aracılığı ile nerede olduğunu, ne yaptığının kontrol edildiğini ve yaklaşık %24'ü ise mesajlara ve aramalara yanıt vermeleri için baskı kurulduğunu belirtmektedir.

Zweig ve arkadaşlarının (2013) 5.647 katılımcı ile gerçekleştirdiği bir çalışmada, gençlerin %25'i partneri tarafından mesajlaşma yoluyla lakap takıldığını, taciz edildiğini ve aşağılandığını, %22'si cep telefonu ve internet yoluyla partneri tarafından cinsel bir eyleme zorlandığını, %19'u partneri tarafından dedikodusunun cep telefonu ve internet kullanılarak yayıldığını, %18'i partnerlerinin onları taciz etmek için sosyal medyayı kullandığını, %17'si partnerlerinin aramalarına ve mesajlarına cevap vermezlerse partnerlerinin ne yapabileceğinden korktuğunu, %11'i partnerleri tarafından kendisinin özel resim ve/veya videolarının paylaşıldığını, ve %10'u partnerleri tarafından e-posta ve mesaj yoluyla tehdit edildiğini bildirmektedir.

1.2.2. Siber Flört Şiddeti ve Cinsiyet

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde siber flört şiddetinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği konusunda farklı sonuçlar elde edildiği gözlemlenmiştir. Bazı araştırmalar, erkeklerin daha yüksek oranda siber flört şiddeti davranışları uyguladığını belirtirken (Eriksson ve ark., 2022; Martinez-Pecino ve Durán, 2019; Nuttman-Shwartz ve ark., 2022), diğerleri kadınların daha yüksek oranlarda siber flört şiddeti uyguladığını ortaya koymuştur (Mahoney ve ark., 2021; Muñoz-Fernández ve Sánchez-Jiménez, 2019; Reed, Tolman, Ward ve Safyer,

2016). Bazı araştırmalara göre ise cinsiyet farkı bulunmamaktadır (Borrajo ve ark., 2015; Toplu-Demirtaş ve ark. 2020).

Toplu-Demirtaş ve ark. (2020), Türkiye’de yaşayan kaygılı bağlanan ve partnerlerine karşı güvensizlik ve kıskançlık hisseden kişilerin psikolojik şiddete eğilimli olup olmadıklarını inceledikleri araştırmada 303 genç yetişkin katılımcıdan kadınların %70.2’si son altı ay içinde partnerlerine en az bir kere siber şiddet davranışı uyguladıklarını belirtmiştir. Bu oran erkekler için %60.0’tır ve cinsiyet farkı bulunmamıştır.

Cihan ve Yushan (2022), Türkiye’de bir başka araştırmada ise, siber flört şiddeti uygulamada %77.3 kadın, %22.7’si erkeği oluşturan örneklemde izleme/kontrol ve doğrudan saldırganlık alt boyutlarında erkeklerin kadınlara göre doğrudan saldırganlık oranını daha fazla olduğu görülmüştür.

Borrajo ve ark., (2015), 18-30 yaş aralığında İspanya’da yaşayan 788 kişi üzerinde çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada katılımcılar 77.3% kadın, 22.2% erkek ve 0.5% cinsiyetini belirtmek istemeyenler olarak dağılım göstermişlerdir. Adaylar için 10 soruluk bir test hazırlanmış ve ‘‘Son 12 ayda arama, SMS, ya da evrimii uygulamalar üzerinde saldırgan eylemlerde buldunuz mu?’’ ‘Partnerinizin sosyal medya hesabını haftada 3 kereden fazla gözlemlediniz mi?’ gibi sorular sorulmuştur. Çalışma sonucunda, siber suç oranı 82% olarak saptanmıştır ve bu oran açısından cinsiyet farkı tespit edilememiştir.

Brown ve Hegarty (2021) 16-24 yaş aralığında %53’ kadın, %47’si erkek 527 kişinin katıldığı araştırmalarında 30 madde ve dört faktörden (aşağılama, gözetim ve kontrol, cinsel zorlama ve tehditler) oluşan bir anketten yararlanmışlardır. Araştırma sonuçları, erkeklerin cinsel içerikli siber flört şiddeti uygulamaya daha meyilli olduğu; kadınların ise tehdit mesajları, partnerinin elektronik cihazlarını izinsiz kontrol etmek gibi davranışlar göstererek siber flört şiddeti uygulamaya daha meyilli olduğunu ortaya koymuştur.

Leisring ve Guimetti (2014) alışmalarında, cep telefonları, e-posta, bilgisayarlar ve sosyal ağ siteleri aracılığıyla romantik partnerleri arasındaki

psikolojik şiddeti değerlendirmek için Siber Psikolojik İstismar ölçeğini geliştirmeyi ve ölçmeyi amaçlamışlardır. Çalışmaya 271 lisans öğrencisi katılmıştır. Üniversite öğrencileri arasında siber psikolojik şiddetin çok yaygın olduğunu ve öğrencilerin %93'ünün mevcut romantik ilişkilerindeki tartışmalar sırasında siber şiddete (örneğin küfür, hakaret veya yüksek sesle konuşulması) maruz bırakıldığını bulmuşlardır. Kadınların izleme, kontrol etme, partnerin iletişim araçlarını izinsiz kullanma gibi eylemleri daha sık gerçekleştirdiği; erkeklerin ise tehdit gibi daha ciddi eylemlere başvurduğu görülmüştür.

Valkenburg vd., (2010) 10-17 yaş aralığında 690 katılımcıya anket uygulanmıştır. Erkek ve kadın katılımcı dağılımı yarı yarıyadır. Anket, katılımcılara altı ay aralıklarla üç kez uygulanmıştır. Birinci uygulama sonucunda 68%, ikinci uygulama sonucunda 66%, üçüncü uygulama sonucunda 70% sıklık değerlerine ulaşmışlardır. Bu oranlar açısından cinsiyet farkı tespit edilememiştir.

1.3. Bağlanma Kuramı

Başlanma teorisi, bir bebeğin birincil bakım veren figürüne duyduğu yakınlık ile devam eden davranış biçimleri olarak tanımlanır. Başlanma teorisi kuramcısı olan Bowlby'ye (1969, 1980) göre başlanma, bebeğe bakım veren annenin yerini alabilecek temel bir bakıcıya veya anneye karşı bebeğin kurduğu ilişkiye dayanır. Bebeklik dönemi olarak da adlandırılan 0-2 yaş dönemi, doğum öncesi dönemden sonra çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişim alanlarında en hızlı gelişme gösterdiği dönemdir (Morris, 2002). Bu dönemde bebek kendisine bakım veren kişiye fizyolojik olarak bağımlıdır. Bu fizyolojik bağ bebeğin yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmesi açısından gereklidir. Bu fizyolojik bağ kadar bebek ve bakım veren arasındaki duygusal bağ da bebek için önemlidir. Bebekler yalnızca fizyolojik ihtiyaçlarının giderilmesi sayesinde hayatta kalmazlar, onlar için tinsel temas ve ilişkide olma ihtiyacı da oldukça kritik bir öneme sahiptir (Cori, 2018).

Başlanma kuramı, insanların ve hayvanların ilişkileri incelenerek deney ve gözlemler sonucunda, ilişkilerin ve bu ilişkiler engellendiğinde oluşan tepkilerin üzerine geliştirilmiş bir kuramdır. Bowlby (1973), bebeklerle bakım veren arasındaki bağların nasıl geliştiğini anlamak üzere, bebeklerin annelerinden (bakım

verenlerinden) ayrı kaldıkları sürede yaşanan stres kaynaklarını ve gösterdikleri duygusal tepkilerini araştırmıştır. Başka bir çalışma da ise bebek ve bağlanma figürü arasındaki bağlanma stillerini incelemek için Ainsworth, Bleher, Waters ve Wall (1978) ‘‘Yabancı Ortam’’ adını verdikleri bir deney gerçekleştirmişlerdir. Bu deneyde bebek ile bebeğe bakım veren kişi bir odaya alınır, yabancı bir araştırmacı odaya girer ve daha sonra bebeğe bakım veren kişi ortamdan ayrılır. İkinci aşamasında ise bebeğe bakım veren kişi olmadan yabancı bir kişi ile kaldıklarında verdikleri tepkiler gözlemlenmiştir. Bunların sonucunda güvenli, güvensiz (kaygılı ve kaçınan) bağlanma stilleri tanımlanmıştır. Güvenli bağlanan bebeklerin anneleri odadan ayrıldıklarında bebekler strese girseler de anneleri ile tekrar bir araya geldiklerinde kolayca sakinleştikleri gözlemlenmiştir. Güvensiz bağlanan bebeklerde ise anneleri geldiğinde dahi rahatlama yaşamadıklarını gözlemlemişlerdir. Kaygılı bağlanan bebeklerin, anneleri yanlarındayken anneye sürekli temas halinde olması ve anne odadan ayrıldığı zaman ise huzursuzluk düzeylerinin oldukça yüksek olması gözlemlenmiştir. Kaçınan bağlanan bebeklerde ise annenin odada olması yada ayrılmasıyla ilgili endişe duymadığı ve anne ile etkileşime girmediği gözlemlenmiştir.

Bowlby (1973, 1980, 1982) bağlanma kuramında, bebeklerin birincil bakım veren ile erken dönemdeki ilişkileri sonucu, bebeğin kendi benliğine ve başkalarına duyduğu içsel çalışan modellerinin geliştiğini belirtmiştir. Buna göre bebeğin ihtiyaçlarının tutarlı bir şekilde karşılanmasına bağlı olarak geliştirdiği içsel çalışan modeli de olumlu veya olumsuz olabilir. Bebeğin kendini güvende hissetmesi, ihtiyaçlarının ve beklentilerinin karşılanması halinde bebeğin dünyayı algılayış biçimi kendini sevmeye, onaylanmaya ve çevresine karşı daha olumlu bir bakışa sahip olacak şekilde şekillenir.

Yaşamın ilk yıllarında gerçekleşen bu deneyimler, kişilik oluşumu ve hayat boyu süren çevresiyle geliştirdiği ilişkilere de yansımaktadır (Bowlby, 1973). Başka bir deyişle, çocuğun yaşamının ilk yıllarında oluşturduğu bağ, kişilik yapısını etkileyen önemli bir faktördür ve bu kişilik yapısı hayat boyu değişime direnç gösteren bir yapıdadır. Bu nedenle bebeğin becerilerinin gelişmesi, çevreyi ve kendini algılayış biçiminin daha sağlıklı olabilmesi için bakım vereni ile kurduğu bağ

son derece önemlidir. Hazan ve Shaver (1987), erken çocuklukta gelişen bağlanma yönelimlerinin çoğu zaman değişmeden kalmakta olduğunu ve bebeklik bağlanma stillerinin bireylerin yetişkinlikte arkadaşlık ve romantik ilişkilerini doğrudan etkilediğini belirtmiştir.

Bağlanma teorisi ile ilgili geçmişte bebeklik ve çocukluk dönemlerinde bakım veren ile çocuk arasındaki ilişki incelenirken günümüzde yetişkin bağlanma biçimleri ile ilgili çalışmalar artmıştır. Erken dönem bağlanma figürü ile bebek arasındaki etkileşim, ileri dönemlerde yaşanan bağlanmaların temelini oluşturmaktadır (Varlık Ozsoy, 2015). Ainsworth (1989), bağlanmanın tüm yaşamı kapsadığını ve bebeklik döneminde ebeveyn ile kurulan etkileşimle beraber inançlar, ihtiyaçlar gibi faktörlerden de etkilendiğini ifade etmiştir. Bartholomew ve Horowitz'in (1991) yetişkin bağlanması benlik ve diğerleri modeli üzerine kurulmuştur ve bu modele göre yetişkin bağlanması dörtlü bir bağlanma stili (güvenli, saplantılı, kaçınan ve korkulu) ortaya koymuştur. Hazan ve Shaver (1987), romantik ilişkilerde yetişkin bağlanması üzerine çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalar sonucunda "güvenli, kaygılı- kararsız ve kaygılı – kaçınan" olmak üzere üç yetişkin bağlanma stili tanımlamışlardır. Hazan, Shaver ve Bradshaw (1998)'a göre bağlanma davranışını geliştirirken bebeklik döneminde bağlanma figürü bakım veren kişiyken yetişkinlikte oluşan bağlanma biçimi akranlarına ve cinselliği paylaşabileceği partnerlerine karşı olduğu görülmektedir.

1.3.1. Yetişkin Bağlanma Stilleri

Yetişkinlerin romantik ilişkilerde yakınlığı algılayış biçimleri ve tepkileri çocuklukta yaşanan bağlanma biçimleri gibi üç ana bağlanma stilinden oluşur (Levine ve Heller, 2021). Bunlar güvenli, kaygılı ve kaçınan bağlanmadır.

Güvenli bağlanma, bireylerin birçoğunun sahip olduğu ve istenilen bir bağlanma stildir (Howe, 1999). Bebeklik döneminde bebek ve bebeğe bakım veren arasındaki etkileşim sonucunda kurulan yakınlık ve güvenlik duygusunun oluşması güvenli bağlanmayı sağlar. Güvenli bağlanmaya sahip bebekler annelerinden ayrıldıkları durumlarda huzursuz olsalar da bir araya geldiklerinde yine yakınlık ve güvenlik duygusunu hissetmeye devam ederler. Yetişkin bağlanmasında da Hazan ve

Shaver (1987) ve Collins ve Read (1990)'in yaptığı araştırmalar bebeklikteki bağlanma stiline yetişkinlikte de geçerli olabileceğini göstermiştir. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin, kendileri ve başkaları ile ilgili algıları da daha olumlu yöndedir. Bununla birlikte, empati yetenekleri kuvvetli, durumları daha olumlu yönden değerlendirebilen, sevgiyi kabul eden ve paylaşabilen, çevresi ile kurduğu ilişkiler daha tahmin edici bireyler olurlar (Bartholomew, 1990).

Kaygılı bağlanma stiline sahip bebekler, bebeğe bakım veren kişi ile ayrılma durumunda ağlama, yoğun kaygı, öfke gibi tepkiler verebilirler. Bebekler bu bağlanma stiline, bebeğe bakım veren kişi tarafından daha ilgisiz ve tutarsız durumlara maruz kaldıklarından duygusal ya da fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığından emin değillerdir. Bu bağlanma stiline sahip bireyler değersizlik hissini hissettiklerinde başkaları tarafından onaylanma ihtiyaı duyarlar (Bartholomew, 1990). Bireyler ilişi içerisinde partnerlerine yakın olmak ve temas kurmak konusunda çok isteklidirler bu nedenle birlikte olmadıkları durumlarda kendilerini huzursuz hissederler ve kaybetme korkusunu yoğun bir biçimde yaşarlar. Kaygılı bağlanan kişilerin, kendilerini ve çevrelerini algılayış biçimleri olumsuzdur. Kaygılı bağlanma stili, güvensiz bağlanma stili olarak değerlendirilir.

Kaçınan bağlanma stiline, bağlanma figürünün bebeğin ihtiyaçlarını reddetmesi sonucunda, bakım veren kişiden ayrıldıktan sonra da etkilenmemiş gibi görünürler ve daha sonrasında bakım veren ile temastan ve yakınlıktan kaçınma davranışı gösterirler. Kaçınan bağlanmaya sahip kişiler bağımsızlığa olduğa önem verir. Bu nedenle, kendi öz değerlerini koruyabilmek için yakın ilişi kurmaktan kaçınırlar, ilişiye başlamak ve sürdürmek konusunda diğerlerine göre zorluk ekerler (Bartholomew, 1990). Bu bağlanma stili de kaygılı bağlanma gibi güvensiz bağlanma stili olarak değerlendirilir.

1.4. Kaygılı Bağlanma, Benlik Algısı ve Siber Flört Şiddeti Uygulama

Benlik algısı, bireyin kendisi hakkındaki düşüncelerini, duygularını ve değerlendirmelerini ifade eden kavramdır. Benlik algısı, kişinin kendine olan güvenini, kendini sevgi ve saygı ile algılama derecesini ve genel olarak kendisi hakkındaki duygu durumunu etkiler (Baumeister, 1999; Leary, 2007).

Benlik algısı, bireylerin kendilerine yönelik algıları, değerlendirmeleri ve inançlarıdır. Bu algılar, bireylerin düşünce, duygu ve davranışlarını şekillendirir. Bağlanma, ise bireylerin başkalarına olan yakınlık ve güven bağlarına yönelik düzenleyici bir sistemdir. Güvenli bağlanma, bireylerin kendilerine ve başkalarına yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerine, bağımsızlık ve yakınlık arasındaki dengeyi sağlamalarına olanak tanırken, güvensiz bağlanma ise bu dengeyi bozar (Maşalı ve Kağan, 2020).

Benlik algısı düşük olan bireyler, kendilerine ve sosyal yaşamlarında çevresine karşı olumsuz düşüncelere sahip olabilirler (Orth ve ark., 2016). Bu düşünceler, bireyin kendisine olan güvenini azaltabilir, kendini değersiz hissetmesine ve hatta depresyona yol açabilir (Crawford ve Henry, 2004). Benlik algısını etkileyen birçok etmen olabilir, bunlardan biri de bağlanmadır. Güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin benlik algılarının düşük olabileceği düşünülmektedir (Özdoğru ve İnci, 2019).

Bireylerin kendilerine olan olumlu ya da olumsuz inançları ile çevrelerini algılayış biçimi davranışlarını şekillendiren bir unsurdur. Hisli Şahin ve ark (2011), olumsuz kendilik algısı ve olumsuz iletişim tarzlarına sahip olanların, yaşamdan ve ilişkilerden memnuniyetsiz olabileceğini ifade etmiştir. Özellikle düşük benlik algısına sahip bireylerin, yakın ilişkilerinde partnerleri ile bu olumsuz iletişim tarzlarını kullanması sonucunda partnerlerine de zarar verdiği görülmektedir. Ayrıca, güvensiz bağlanma stilleri ve siber flört şiddeti uygulama, bireyin kendisi hakkında olumsuz duygular beslemesine ve kendisini yetersiz hissetmesine neden olabilir (Davila, Karney ve Hall, 2003). Literatür incelendiğinde benlik algısı ve şiddet uygulama arasında sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Çalışmalar şiddete maruz bırakılan bireyler üzerine yapılmıştır.

Güvensiz bağlanma, benlik algısı ve siber flört şiddeti arasındaki ilişki incelendiğinde, benlik algısı ve siber flört şiddeti uygulama arasında doğrudan bir ilişki olduğu görülmektedir (Blanchnio ve ark., 2016). Bireylerin kendilerine yönelik olumsuz algıları, düşünceleri ve inançları, siber flört şiddeti davranışlarını tetikleyebilir (Raskauskas ve Stoltz, 2007). Bu çalışmalara bakıldığında sonuç olarak, bağlanma, benlik algısı ve siber flört şiddeti arasındaki ilişkinin karmaşık ve çok boyutlu olduğu görülmektedir.

1.5. Kaygılı Bağlanma, Duygu Düzenleme ve Siber Flört Şiddeti Uygulama

Duygu düzenleme, bir bireyin duygularını fark etme ve düzenleme becerisidir ve sağlıklı bir psikolojik işlevsellik için önemlidir (Yıldız ve Duy, 2014). Duygu düzenleme kavramı ile ilgili başka bir tanım ise, duygu düzenlemenin, insan yaşamında bir araç olabileceği ve insanın, işlevselliğini devam ettirebilmek için durumlara göre olumlu veya olumsuz duyguların devreye girebilmesi gerekliliğidir (Gross, 1998). Bireyin duygularını düzenleyebilmesi psikolojik ve fizyolojik sağlığı açısından önemlidir (Mikulincer, Shaver ve Pereg, 2003).

Duygu düzenleme, bağlanma kuramı ile oldukça ilişkilendirilen bir kavramdır. Duygu düzenleme, bireyin erken dönemde bakım vereni ile ilişkisine bağlı olarak ve sosyal ortamlarda değişen ve gelişen stratejilerdir (Beebe ve Lachman, 1998; Mikulincer, Shaver ve Pereg, 2003). Bu nedenle, kişinin duygularını düzenleyebilmesi, çevresindekiler ile sağlıklı ilişkiler kurabilmesinde önemli bir faktördür. Bağlanma teorisine göre, güvenli bağlanma stili, bireyin duygu düzenleme becerisini olumlu yönde etkilerken, güvensiz bağlanma stilleri ise olumsuz yönde etkiler (Sroufe, 2005). Duygu düzenlemede güçlük yaşayan bireylerin, kendilerine, çevrelerine zarar verme ve partnerlerine karşı şiddet gösterme eğiliminde oldukları gözlemlenmektedir (Rugancı ve Gençöz, 2010). Başka bir deyişle, duygu düzenleme güçlüğü'nün çocukluk çağı deneyimleri, yetişkinlik dönemindeki sosyal ve duygusal deneyimleri ile flört şiddeti ilişkisinde yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Donat Bacıoğlu (2023), siber flört şiddetini yordayan risk faktörlerini araştırdığı çalışması, 18-25 yaş aralığında 470 (311 kadın (% 69), 159 erkek (% 31)) flört deneyimi olan katılımcılardan oluşturmaktadır. Katılımcıların % 92'sinin

teknolojik cihazları bulunmakta ve tamamı internete erişebilen cep telefonu kullanmaktadır. Katılımcıların % 95'i interneti her zaman kullanırken % 56'sı saatte birkaç kez flörtü ile sosyal medya kanalları aracılığıyla mesajlaşmaktadır. Yapılan çalışmaya göre duygu düzenleme güçlüğü siber flört şiddetinde bir risk faktörü olarak görülmektedir. Bu bulgu, Mikulincer ve arkadaşlarının (2003), kaygılı bağlanmanın, bireylerin partnerinden ilgi ve destek görmek için yakınlık arama çabasıyla sıklıkla kontrol etme davranışlarını içeren belirli bir kişilerarası davranış ve duygu düzenleme modeliyle ilişkili olduğunu ileri sürdüğü savını destekler niteliktedir.

Kaygılı bağlanma, duygu düzenleme ve siber flört şiddeti arasındaki ilişkiler üzerine yapılan araştırmalar, bu kavramlar arasında yakın bir ilişki olduğunu göstermektedir. Kaygılı bağlanma stillerine sahip bireylerin duygularını düzenleme becerileri genellikle yetersiz olmakta ve bu durum, siber flört şiddeti davranışlarına yatkınlığı arttırmaktadır.

1.6. Kaygılı Bağlanma, Kıskançlık ve Siber Flört Şiddeti Uygulama

Kıskançlık duygusal, bilişsel ve davranışsal boyutları olan bir kavramdır (Pfeiffer ve Wong, 1989). Pfeiffer ve Wong'a (1989) göre duygusal kıskançlık, kişinin, partnerlerinin kıskançlık uyandıran davranışlarda bulduklarında yaşadıkları duygulardır. Romantik ilişki içerisinde kıskançlık duyan kişinin partneri kıskançlığa neden olabilecek davranışta bulunduğu anda yaşadıkları duygu olarak tanımlanmaktadır. Bilişsel kıskançlık ise, kişinin romantik bir ilişki içinde olduğu kişi hakkında yanıldığına dair şüphe duymayı ve düşünmeyi içerir. Bilişsel kıskançlık ile ilgili olarak ilişki içerisinde yaşanan bir durum değerlendirilirken, bireyler paranoid düşüncelere ve şüphelere sahip olurlar. Rakip birinin varlığını, bu durum olmasa bile hayal ederler. Davranışsal kıskançlık, bir kişinin kıskançlık belirtisinin doğru olup olmadığını anlamak için yaptığı davranışı ifade eder. Davranışsal kıskançlık, bir kişinin gerçek veya hayali bir rakip algıladığında sorgulama, dedektif gibi davranma, partneri kontrol etme, partnerin eşyalarını karıştırma gibi eylemler içerir. Bunları partner ile rakip kişinin yakınlaşmasını engellemek amacıyla yaparlar. Bilişsel duygusal ve davranışsal kıskançlık aynı anda

oluşabileceği gibi birbirleriyle etkileşim içerisine de girebilirler (Pfeiffer ve Wong, 1989).

Solmuş (2008), kıskançlığı, bireyin partnerinin, başka bir kişiyi daha çekici olarak algılaması veya rakip birinin varlığına inanması olarak tanımlamıştır. Ancak, kıskançlık kişinin davranışlarına yansıdığı ve karşı tarafı kısıtlamaya kontrol etmeye yöneldiğinde sorunlu bir hal alabilir (McMahon ve MacDonald, 2012). Kıskançlık, kişinin bir ilişkideki partnerinin, başka bir kişiyle olan ilişkisinden duyduğu endişe ve kaygı olarak tanımlanabilir (Dainton ve ark., 2014). Greenberg ve Pyszczynski, (1985) ise romantik ilişkilerde özsaygının az olması, kaybetme korkusu ve güvensizlik hissinin kıskançlık davranışını ortaya çıkardığını belirtmiştir.

Kıskançlık, birçok farklı nedenle ortaya çıkabilir ve güvensiz bağlanma stilleri ile de yakından ilişkilidir. Roisman, Holland ve Fortuna (2006)'ın yaptığı bir çalışmada, güvensiz bağlanma stillerine sahip bireylerde, partnerleriyle ilgili kıskançlık duygularının daha yoğun olduğu görülmüştür. Ayrıca, Marshall ve ark., (2013) yaptıkları çalışmada da bağlanma stillerinin Facebook'ta kıskançlık ve gözetleme davranışları ile ilişkisini incelemişlerdir. Bulgularına göre, güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin Facebook'ta kıskançlık ve gözetleme davranışlarına daha yatkın olduğu ortaya çıkmıştır.

Kıskançlık, bir ilişkinin sağlıklı işleyişini bozabilir ve hatta siber flört şiddeti gibi şiddetli davranışlara yol açabilir (Borrajo ve ark., 2013). Araştırmalar, kıskançlık duygusunun siber flört şiddeti riskini artırdığını ve bu riskin güvensiz bağlanma (ve duygu düzenleme sorunları) ile de ilişkili olduğunu göstermektedir. (Marshall, Bejanyan, Di Castro, & Lee, 2013). Toplu-Demirtaş ve ark. (2020) üniversite öğrencileri arasında, kaygılı bağlanma, kıskançlık ve siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkileri inceledikleri yakın tarihli bir araştırmalarında, bu üç kavramın birbiri ile pozitif ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca, bu çalışmada, kıskançlığın, kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti arasında aracı rol oynadığı ortaya konmuştur. Yani, kaygılı bağlanan bireylerin, kıskançlık hissetme eğilimleri daha fazladır ve bu durum partnerlerine siber flört şiddeti uygulama riskini de artırmaktadır. Benzer şekilde, Aracı-İyiyaydın ve ark. (2022), kaygılı bağlanma,

ruminasyon, kıskançlık ve siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkileri, çoğunluğu kadın 562 beliren yetişkinden oluşan bir örnekleme inceledikleri araştırmalarında, kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti uygulaması arasındaki ilişkide kıskançlığın aracı bir etkisi olduğunu bulgulamışlardır.

Özetle, flört şiddeti oldukça yaygın bir şiddet türüdür. Siber flört şiddeti de diğer flört şiddeti türlerinde olduğu gibi toplumun önemli bir problemi haline gelmiştir. Son yıllarda bu konu hakkında yapılan çalışmalar giderek artmaktadır. Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde benlik algısı, duygu düzenleme gücü ve kıskançlığın siber flört şiddeti ile ilişkili faktörler olduğu düşünülmektedir. Kaygılı bağlanmanın da siber flört şiddeti ile ilişkili olduğunu ortaya koyan birçok çalışma bulunmaktadır. Yurtdışı literatüründe de benzer araştırmalar bulunmaktadır. Bunun dışında yurt dışı literatüründe siber flört şiddetinin diğer flört şiddeti ile ilişkili olduğunu (Buelga, Carrascosa, Cava ve Ortega-Barón, 2020) inceleyen çalışmalar mevcuttur. Diğer flört şiddeti türlerinde olduğu gibi siber flört şiddeti de bireyleri psikolojik olarak olumsuz etkilemektedir. Siber flört şiddetinin doğurduğu psikolojik sonuçları önlemek ve bununla ilişkili faktörleri daha iyi anlayabilmek adına ayrıca teknoloji kullanımının günden güne artmasıyla da bu konuda daha fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

2.YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde sırasıyla evren ve örneklem, veri toplama süreci, veri analizi ve veri toplama araçlarına yer verilmiştir.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırma, İstanbul ilinde bulunan ve romantik ilişki yaşamış yada yaşamakta olan beliren yetişkinlik (18-30) yaş grubundaki bireyler ile yapılmıştır. Katılımcılara kolay ulaşılabilirliği ve zaman tasarrufu sağladığı için uygun örnekleme (convenience sampling) yöntemi ile ulaşılmıştır. Örnekleme, katılımcıların katılım kriterlerini karşılayan kişiler olması [18-30 yaş aralığında olan beliren genç yetişkin bireyler olması, mevcut romantik ilişkisinin olması ya da en son 6 ay önce romantik ilişki yaşamış olması] ve gönüllülük esas alınmıştır. Veri toplama sürecinin sonunda 400 katılımcıya ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında katılımcılardan cinsiyet, cinsel yönelim, öğrenim durumu ve yaşı gibi demografik bilgiler alınmıştır. Katılım kriterlerini karşılamayan (en son flört ilişkisi 6 aydan kısa süreli olan, 18-30 yaş aralığında olmayan, daha önce flört ilişkisi olmayan) 100 katılımcı veri setinden silinmiştir. Örneklem son olarak 300 katılımcı olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %75.3'ü kadın, %24'ü erkek, %3'ü non-binary/akışkan cinsiyetli/cinsiyetsiz/queer, %3'ü ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Cinsel yönelimlerinde ise katılımcıların %91.7'si heteroseksüel, %2'si gey, %7'si lezbiyen, %4'ü biseksüel, %1.7'si ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Son olarak katılımcıların öğrenim durumlarına bakıldığında %3 ilkokul mezunu, %8 lise mezunu, %23 üniversite öğrencisi, %44 üniversite mezunu, %24.7 yüksek lisans/doktora mezunudur.

2.2. Veri Toplama Araçları

2.2.1 Demografik Bilgi Formu

Bu formda katılımcılar için yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, romantik ilişki durumu, ilişki süresi, en son ne zaman ilişkisinin olduğu bilgisi, mevcut ilişkisinde ne kadar güvende hissettiği ve duygularının derecelendirilmesi gibi sorular oluşturulmuştur.

2.2.2. Siber Flört İstismarı Ölçeği

Siber Flört İstismarı Ölçeği, flört ilişkisinde uygulanan ve maruz kalınan siber flört şiddetinin ölçülmesi amacıyla Borrajo, Gamez-Guadix, Pereda ve Calvete (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 6'lı Likert tipindedir ve her bir madde için belirtilen davranışın ilişkide kaç kere tekrar edildiği sorusuyla puanlanmaktadır. (1= hiç yaşanmadı, 2 = geçtiğimiz yılda olmadı fakat daha önce yaşandı, 3 = nadiren: 1 veya 2 kez yaşandı, 4 = bazen: 3 ve 10 kez arasında yaşandı, 5 = sıklıkla: 10 ve 20 kez arasında yaşandı, 6 = her zaman: 20 kereden fazla yaşandı) şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçek 40 maddeden oluşmaktadır ve siber istismara maruz kalan ('Birlikte olduğum kişi sosyal medya hesabımda sahip olduğum arkadaş listemi kontrol etti.') ve siber istismarı uygulayan ('Birlikte olduğum kişinin sosyal medya hesabında sahip olduğu arkadaş listesini kontrol ettim.') şeklinde ikiye ayrılmıştır. Bu çalışmada 'Siber istismarı uygulayan' için maddeler kullanılmıştır. *Doğrudan Saldırganlık ve İzleme/Kontrol* olmak üzere iki faktörlü bir yapısı olduğu saptanmıştır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışmalarını ve ölçeğin Türkçe'ye çeviri çalışmalarını gerçekleştiren Bakır ve Kalkan (2019), tek yönlü çeviri yöntemi kullanmış ve ölçeğin dil geçerliliğine bakılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde Şiddet uygulama için $\chi^2 = 595.459$, $sd = 169$, $\chi^2/sd = 3.523$, $p = .000$ olduğu görülmüştür. $GFI = .94$, $AGFI = .92$, $CFI = .79$ ve $RMSEA = .05$ olduğu saptanmıştır. İki ölçekte de iki alt boyutlu yapının sınındığı analizde, açıklanan toplam varyans, şiddet uygulama için %44.7'dir. Madde toplam korelasyonları şiddet uygulama için .11 ile .66 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısını ölçmek için Cronbach Alpha ve test-yarılama analizi yapılmıştır. Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .91'dir. *İzleme/Kontrol* alt boyutunun Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri, şiddet uygulama için .84'dür. *Doğrudan Saldırganlık* alt boyutunun Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri, şiddet uygulama için .79'dur. Test yarılama analizinde güvenilirlik katsayısı, şiddet uygulama için .77'dir. Ölçeğin kararlılığını sınamak için ise test-tekrar test yöntemi üç hafta arayla uygulanmış ve güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Şiddet uygulama için .77 olarak saptanmıştır. Test-tekrar test korelasyon katsayısı için .70 değeri yeterlidir (Bakır ve Kalkan, 2019).

Bu araştırmada, şiddet uygulayan için, İzleme/Kontrol ve Doğrudan Saldırganlık faktörlerine ilişkin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı değeri İzleme/Kontrol için .94, Doğrudan Saldırganlık için .67'dir. Cronbach Alpha iç tutarlılık değeri şiddet uygulama için .86'dır.

2.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği Kısa Formu

Yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeği (YİYÖ-KF) kısa formu yakın ilişkilerde bağlanma davranışını ölçmek amacıyla, Wei, Russel, Mallinckrodt ve Vogel (2007) tarafından geliştirilmiştir. Yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeği kısa formu Savcı ve Aysan (2016) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek formu 12 maddeden oluşmaktadır. Kaygı (2. 4., 6, 8. 10. ve 12. maddeler) ('Romantik ilişki yaşadığım kişi tarafından sevildiğime ilişkin çok fazla güvence beklerim.' ve kaçınma (1., 3., 5., 7. 9. ve 11. maddeler) ('Romantik ilişki yaşadığım kişiye gereğinden fazla yakın olmaktan kaçınıyorum.') olmak üzere iki alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçekte 1., 5., 8. ve 9. maddeler tersten puanlanmaktadır. Alt ölçekten alınan yüksek puanlar bağlanma düzeyinin de yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçek, 5'li Likert tipi (1: Hiç katılmıyorum, 5: Tamamen katılıyorum) bir derecelendirmeye sahiptir.

Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışmasını gerçekleştiren Savcı ve Aysan (2016), dil geçerliliği için standart çeviri yöntemi kullanılmıştır. Alandan uzmanlar olan iki farklı grup Türkçeye çevirip daha sonra iki çevirinin arasındaki tutarlılık incelenmiş ve Türkçe formu elde edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini ölçmek amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde Kaiser-Meyer Olkin (KMO) katsayısı hesaplanmış ve Bartlett Spehericity testi yapılmıştır. KMO değeri .94, Bartlett testi değeri ise $\chi^2 = 2864.712$ ($p < .001$) olarak saptanmıştır. Bu değerler farklı kaynaklarda da çok iyi bir değer olarak yorumlanabilecek değerdedirler. Ölçeğin yapı geçerliliği için uygulanan Açımlayıcı faktör analizinde maddelerin iki faktörde toplandığı saptanmıştır. İki faktörlü yapı, toplam varyansın %72.1'ini açıklamaktadır ve çok faktörlü desenlerde açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında olmasının yeterli görüldüğü (Çokluk, Şekercioğlu &

Büyüköztürk, 2012) dikkate alındığında, YİYÖ-KF'nin iki faktörlü yapısı yeterli varyansı açıkladığı söylenebilir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ($\chi^2 = 168.336$, $sd = 51$, $\chi^2/sd = 3.301$, $RMSEA = .075$, $GFI = .93$, $CFI = .97$, $IFI = .97$, $TLI (NNFI) = .95$) modelin araştırma verileri ile iyi uyuma sahip olduğu bulunmuştur. YİYÖ-KF'nin doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen faktör yükleri, Kaçınma alt boyutu için .72 ile .87, Kaygı alt boyutuna ilişkin faktör yükleri .70 ile .85 arasında değişmektedir. Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı yöntemi ile hesaplanmıştır. YİYÖ-KF'nin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları Kaçınma alt boyutu katsayısı .90 ve Kaygı alt boyutu katsayısı .90 olarak saptanmıştır. Ölçekteki her bir maddenin toplam puanı yordama ve ayırt ediciliğini belirlemek amacıyla madde analizi yapılmıştır. Madde toplam korelasyon katsayılarının kaçınma alt boyutunda .65 ile .81, kaygı alt boyutunda .65 ile .82 arasında değiştiği görülmüştür. Sonuç olarak, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgular YİYÖ-KF'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Savcı ve Aysan, 2016).

Bu araştırmada, ölçeğin sadece kaygılı bağlanma alt ölçeği kullanılmıştır ve Cronbach alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır.

2.2.4. Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği Kısa Formu

Duygu düzenleme güçlüğü ölçeği kısa formu, duygu düzenleme zorluklarını çeşitli yönlerden ölçmek ve değerlendirmek amacıyla Bjureberg ve arkadaşları (2016) tarafından duygu düzenleme güçlüğü ölçeğinin (Gratz ve Roemer, 2004) kısa formu olarak geliştirilen 16 maddelik bir öz bildirim ölçeğidir. 5'li Likert tipi (1, hemen hemen hiç – 5, hemen hemen her zaman) derecelendirilir ve 5 alt ölçekten oluşur; Açıklık 1 ve 2. maddeler ('Duygularıma bir anlam vermekte zorlanırım. '), Amaçlar 3, 7 ve 15. Maddeler ('Kendimi kötü hissederken başka şeylere odaklanmakta zorlanırım. '), Dürtü 4, 8 ve 11. maddeler ('Kendimi kötü hissettiğimde kontrolden çıkarım. '), Stratejiler 5, 6, 12, 14 ve 16. maddeler ('Kendimi kötü hissettiğimde duygularım dayanılmaz olur. '), Kabul Etmeme 9, 10 ve 13. maddeler ('Kendimi kötü hissettiğimde zayıf biri olduğum duygusuna kapılırım. '). Ölçekten alınan yüksek puanlar, daha fazla duygu düzenleme güçlüğü gösterir.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Yiğit ve Guzey Yiğit (2019) tarafından yapılmıştır. Türkçeye çevrilirken geri çeviri yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini ölçmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, modelin verilere iyi uyduğunu göstermiştir ($\chi^2 (df = 94, N = 316) = 258.250, \chi^2 / df = 2.75, CFI = .94, GFI = .91, TLI = .93, RMSEA = .07$). 16 maddenin kendi faktörleri üzerindeki tüm faktör yükleri anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Ayrıca kadın ve erkek katılımcılar arasında faktör yapısının değişip değişmediğini belirlemek için çok gruplu doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analizlerin sonuçları her iki örneklem için de iyi uyum indeksleri vermiştir: (Kadınlar: $\chi^2 (df = 91, N = 169) = 169.934, \chi^2 / df = 1.87, CFI = .96, GFI = .90, TLI = .94, RMSEA = .07$; Erkekler: $\chi^2 (df = 91, N = 147) = 181.703, \chi^2 / df = 2.00, CFI = .92, GFI = .86, TLI = .89, RMSEA = .08$). Sonuç olarak faktör yapısı kadın ve erkek katılımcılar arasında eşdeğer olduğu görülmektedir. İç tutarlılığı ve güvenilirliği analiz etmek için, ölçeğin genel puanı ve her alt ölçeği için Cronbach alfa katsayıları hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayıları için .92, Netlik için .84, Amaçlar için .84, Dürtü için .87, Stratejiler için .87 ve Kabul Etmeme için .78 olarak bulunmuştur. İki yarı güvenilirliği (Split half reliability) de hesaplanmıştır. Ölçeğin rastgele bölünmüş iki bölümü için Guttman yarı yarıya katsayısı .88, Cronbach alfa katsayıları .86 ve .88 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak ölçek, iyi bir yapı geçerliliğine ve yüksek iç tutarlılığa sahiptir.

Bu araştırmada, duygu düzenleme güçlüğü ölçeğinin Cronbach alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır.

2.2.5. Sosyal Karşılaştırma Ölçeği

Sosyal karşılaştırma ölçeği, kişinin kendine yönelik algılarını çeşitli boyutlarda ölçmek amacıyla, Gilbert, Allan ve Trent (1991) tarafından geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlanması Şahin ve Şahin (1992) tarafından yapılmıştır. Ölçek iki kutuplu 18 maddeden ('Yetersiz – Yeterli', 'Korkak – Cesur', 'İçedönük - Dışadönük') oluşmaktadır. Ölçek, 6'lı Likert tipi olarak puanlanmıştır ve ölçekten alınan yüksek puanlar bireyin kendini olumlu algıladığına işaret ederken düşük puanlar bireyin kendini olumsuz algıladığına işaret eder. Ölçeğin güvenilirliğinde test-

tekrar test yöntemi, iç tutarlılık için testi-yarılama, geçerliliğinde ise yapı geçerliliği yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre sosyal karşılaştırma ölçeğini oluşturan maddelerle toplam puan arasındaki korelasyonların .43 ile .78 arasında değiştiği, toplam puan için elde edilen Cronbach = .893, test-tekrar test güvenilirlik değerinin = .918 ve iç tutarlılık değerinin = .878 olduğu bulunmuştur. Spearman-Brown split half değeri .892 olarak bulunmuştur. Yapılan analizde üç faktörün toplam varyansın 66.30'unu açıkladığı görülmüştür. Varyans yüzdeleri incelendiğinde ölçüm aracının üç faktör altında toplanabileceği görülmüş ve 18 maddeyi 3 faktör altında gruplandırarak şekilde varimax rotasyonu uygulanmış ve yeniden faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Üç faktör toplam varyansın % 56.7'sini açıklamaktadır. Faktörlere ait maddeler incelendiğinde; birinci faktörün “sosyal sınıf bileşenleri”, ikinci faktörün “çekicilik bileşenleri” ve üçüncü faktörün “sosyal meziyetler” alt ölçekleri olabileceği düşünülmüş ve faktörler bu şekilde isimlendirilmiştir. Korelasyonu düşük olan maddeler dışta bırakılarak ölçek 10 madde haline getirilmiştir. Buna göre; sosyal sınıf bileşenleri; yetersiz/yeterli-üstün, beceriksiz/becerikli, kendine güvensiz/kendine güvenli, çekicilik bileşenleri; sevilmeyen biri/sevilen biri, yalnız/yalnız değil, dışta bırakılmış/kabul edilmiş, antipatik/semptatik, sosyal meziyetler ise sabırsız/sabırlı, hoşgörüsüz/hosgörülü, dağınık/düzenli gibi öğeleri içermektedir. Ölçek birçok çalışmada kullanılmış, geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir (Şahin ve ark., 1993; Şahin, Batıgün ve Uğurtaş, 2002).

Bu araştırmada, sosyal karşılaştırma ölçeğinin Cronbach alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır.

2.2.6. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği

Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, kıskançlık durumunda ortaya çıkan tepkileri ölçmek amacıyla Pfeiffer ve Wong (1987) tarafından geliştirilmiş ve Karakurt (2001) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, 23 maddeli, 7'li Likert yapıda geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlama çalışmalarında öncelikle çeviri ve tersine çeviri işlemi alandan uzmanlarca yapılmıştır. Daha sonra, faktör analizi yapılmış ve sonucunda bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç alt boyuttan oluştuğu

sonucu elde edilmiştir. Bilişsel kıskançlık varyansın %23'ünü, davranışsal kıskançlık %21'ini ve duygusal kıskançlık %18'ini karşılamaktadır. Duygusal kıskançlık ('Karşı cinsten birisinin X'in peşinden koşuyor olmasından kaygı duyuyorum.') yedi maddeden oluşurken bilişsel ('X'in karşı cinsten birisiyle gizlice görüştüğünden şüphe ediyorum.') ve davranışsal kıskançlık ('X'in çekmecelerini, el çantasını ve ceplerini kontrol ederim.') sekiz maddeden oluşmaktadır. Ölçekten hem toplam puan hem de her bir alt ölçeğe ait puan elde edilebilmektedir. Alfa değerleri bilişsel kıskançlık için .91, davranışsal kıskançlık için .86 ve duygusal kıskançlık için .86 olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada bilişsel kıskançlık alt boyutu kullanılmıştır ve Cronbach alpha iç tutarlık güvenirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Veri Toplama Süreci

Veri toplama yöntemi olarak kişisel bilgi formu, yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeği kısa formu, duygu düzenleme güçlüğü ölçeği kısa formu, sosyal karşılaştırma ölçeği, çok boyutlu kıskançlık ölçeği ve siber flört istismarı ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılardan veriler Google formlar aracılığı ile toplanmıştır. Katılımcılara ölçekler sosyal medya platformlarından gönderilmiştir. Katılımcılar, çalışmanın amacı, iletişim bilgileri, ölçekler ile ilgili bilgiler, katılım kriterleri (18-25 yaş arasında olmak, gönüllü olmak, son 6 ay içerisinde flört ilişkisi yaşamış ya da mevcut flört ilişkisi içerisinde olmak) ve etik bilgiler gibi konular hakkında genel bir bilgi formu ile bilgilendirilmiştir. Bilgilendirildikten ve form onaylandıktan sonra ölçeklere geçilmiştir. Ek olarak, katılımcıların bilgilerinin gizliliğini korumak amacıyla kişisel bilgi formunda -yaş ve cinsiyet dışında- herhangi bir kimlik bilgisine yer verilmediğinden gizlilik ve anonimlik sağlanmıştır. Katılımcıların ölçek maddelerini dürüstlük çerçevesinde yanıt verdiklerini anlayabilmek için kontrol maddeleri ('Bu soruyu okuyorsanız '1' rakamını işaretleyiniz.') kullanılmıştır.

2.4. Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 23 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Kaygılı bağlanma değişkeni bağımsız değişken, siber flört şiddeti

uygulama değişkeni ise bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Benlik algısı, duygu düzenleme güçlüğü ve kıskançlık değişkenleri ise aracı değişkenlerdir. Analiz değerlendirilmeden önce kontrol edilmiştir ve frekans analizi yapılmıştır. Daha sonra araştırmanın doğrusallık, anlamlı uç değerler, normal dağılım ve hatalı varsayım, eş varyanslılık dağılımı, çoklu bağlantılılık varsayımları kontrol edilmiş ve cook's distance aykırılık değerine bakılmıştır. Ölçeklerin güvenilirliğini ölçmek için güvenilirlik analizi yapılmıştır. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre sırasıyla değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Benlik algısı, duygu düzenleme ve kıskançlık değişkenlerinin bağlanma ile siber flört şiddeti uygulama arası ilişkideki paralel çoklu aracı rolünü incelemek için regresyon temelli Paralel Çoklu Aracı Değişken Analizi PROCESS Model 4 (Hayes, 2013) kullanılarak ve %95 güven aralığında 10000 bootstrap (Preacher ve Hayes, 2004) yapılarak uygulanmıştır.

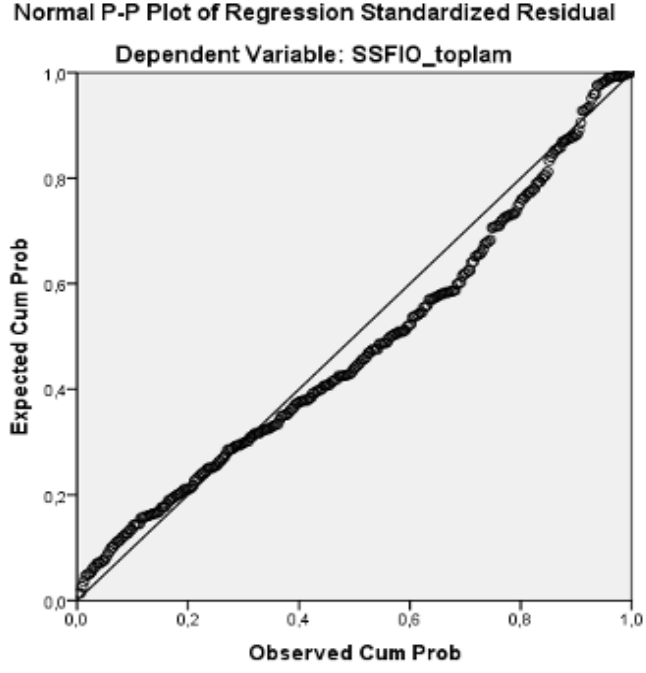
3. BULGULAR

Çalışmanın bulgular bölümünde ilk olarak paralel çoklu aracı değişken analizinin varsayımları test edilmiştir. Ardından araştırmanın değişkenleri arasındaki ilişkilere yönelik Pearson korelasyon analizi sonuçları incelenmiştir. Bu çalışmada kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti uygulama ilişkisinde benlik algısı, duygu düzenleme gücü ve kıskançlığın aracılık rollerini incelemek için paralel çoklu aracı değişken analizi PROCESS kullanılarak yapılmıştır. Son olarak ise analizin ortaya koyduğu doğrudan ve dolaylı etkileri sunulmuştur.

3.1 Paralel Çoklu Aracı Değişken Analizi Varsayımların Test Edilmesi

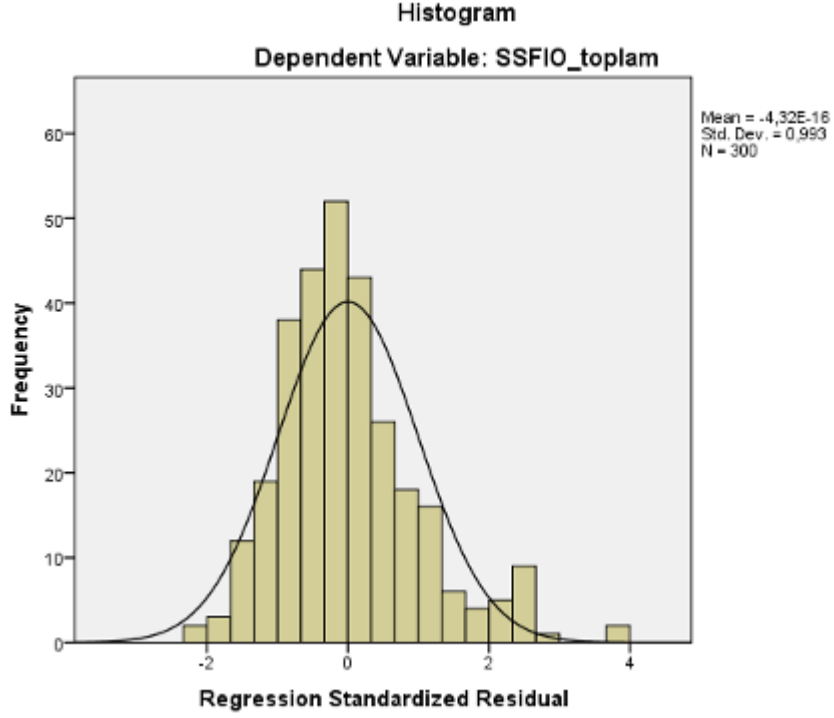
Paralel çoklu aracı değişken analizinden önce paralel çoklu aracı değişken analizinin gerektirdiği doğrusallık varsayımı, normallik varsayımı ve hatalı varsayım analizi, çoklu bağlantılılık varsayımı test edilmiştir. Buna ek olarak aykırılık varsayımı için Cook's distance değerine bakılmıştır.

Değişkenler arasındaki ilişkinin doğrusallığını incelemek için doğrusallık varsayımı incelenmiştir. Doğrusallık varsayımı için doğrusallık saçılım diyagramı kullanılmıştır. Doğrusallık saçılım diyagramı grafiğinin sol alttan sağa doğru düz ve çapraz bir şekilde yükselen bir çizgi şeklinde olması beklenmektedir (Pallant, 2010). Şekil 3.3.1 incelendiğinde sağa doğru yükselen pozitif bir ilişki olduğu ve dolayısıyla değişkenler arasında doğrusal ilişki olduğu ve doğrusallık varsayımının ihlal edilmediği gözlemlenmiştir.

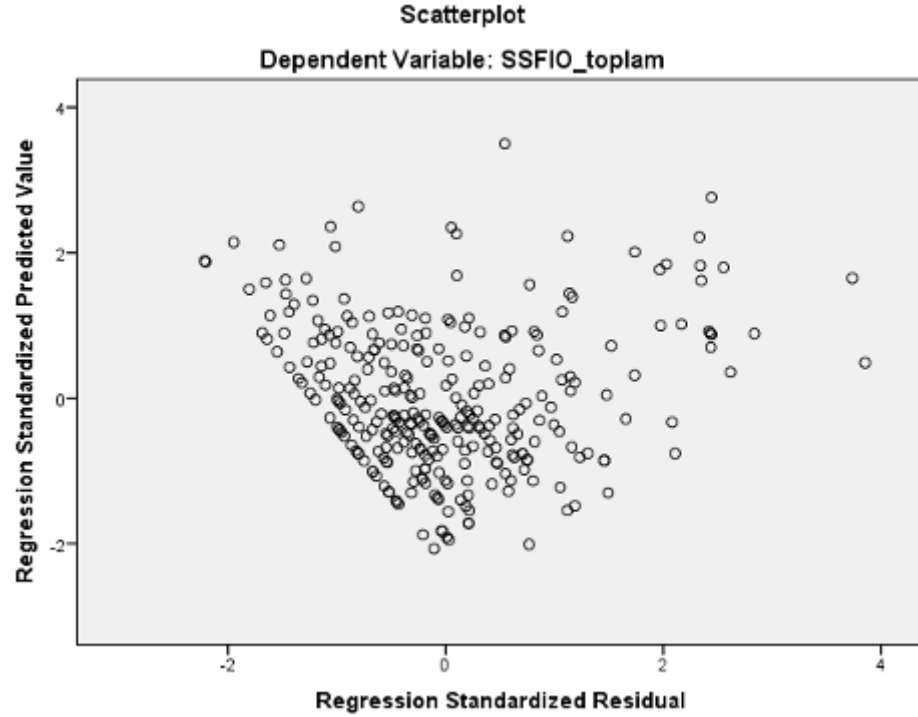
Şekil 3.1.1. Doğrusallık Saçılım Diyagramı

Normallik varsayımı ve hatalı varsayım analizi için histogram grafiği kullanılmıştır. Normallik varsayımı, tahmin hatalarının, tahmin edilen her bağımlı değişken skoru etrafında normal olarak dağılması durumudur (Tabachnick ve Fidell, 2007). Farklar normal dağılmış ise histogram dağılımı çan eğrisi şeklinde olmalıdır. Şekil 3.1.2 incelendiğinde normal dağılım için olan eğrinin orta noktalarda yoğunlaşması ve uç noktalarda seyrekleşen çan eğrisi şeklinde olması gerekliliğini karşılamaktadır.

Şekil 3.1.2. Histogram Grafiği

Sağlanması gereken bir diğer varsayım da eş varyanslılıktır (homoscedasticity). Bu varsayımın sağlanması için değişen varyans (heteroscedasticity) durumunun ortaya çıkmaması gerekmektedir. Eş varyanslılık dağılımı için standardize edilmiş hata terimleri değerlerini gösteren dağılım grafiği olan scatterplot tablosundan yararlanılmıştır. Tablo incelenirken grafik üzerinde homojen bir şekilde dağılması beklenmektedir (Field, 2009). Buna göre Şekil 3.1.3 incelendiğinde hata terimlerinin dağılım varyansının birbirinden fazla uzaklaşmadığı ve veri setinde çoklu bağlantılılık varsayımının ihlal edilmediği gözlemlenmiştir.

Şekil 3.1.3. Scatterplot Tablosu

Çoklu doğrusallık (bağlantılık) varsayımı için değişkenler arası korelasyon katsayıları incelenmiştir. Değişkenler arasında yüksek derecede korelasyon olmaması beklenmektedir. Korelasyon katsayı değeri çoklu doğrusallık değeri ihlal edilmemesi için .80'in altında olması gerekmektedir (Berry ve Feldman, 1985). Tablo 3.2.1'deki verilere göre en yüksek korelasyon, kaygılı bağlanma ve bilişsel kıskançlık arasındadır ve katsayı değeri .459 olarak hesaplanmıştır. Bu nedenle çoklu doğrusallık varsayımını ihlal eden bir değer bulunmamaktadır. Bununla birlikte ek olarak çoklu doğrusallık varsayımı için VIF değerleri de kontrol edilmiştir. VIF değerlerinin 10'dan küçük olduğunda çoklu doğrusallık riski olmadığını söylenebilir (Field, 2009). Bu çalışmadaki VIF değerleri sırasıyla kaygılı bağlanma, bilişsel kıskançlık, benlik algısı ve duygu düzenleme güçlüğü için 1.000, 1.266, 1.096 ve 1.399 olmak üzere 10'dan küçük olacak şekilde bulunmuştur.

Çalışmada herhangi bir uç değer olup olmadığını anlamak için Cook's distance değeri incelenmiştir. "1" olarak hesaplanan değer, aşırı uçtaki ölçümün

(katılımcı), modele, yüksek düzeyde olumsuz etki yaptığını gösterir (Karakaş, 2017). Cook's distance değeri .004 olduğundan varsayım ihlal edilmemiştir.

3.2. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Tablo 3.2.1. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

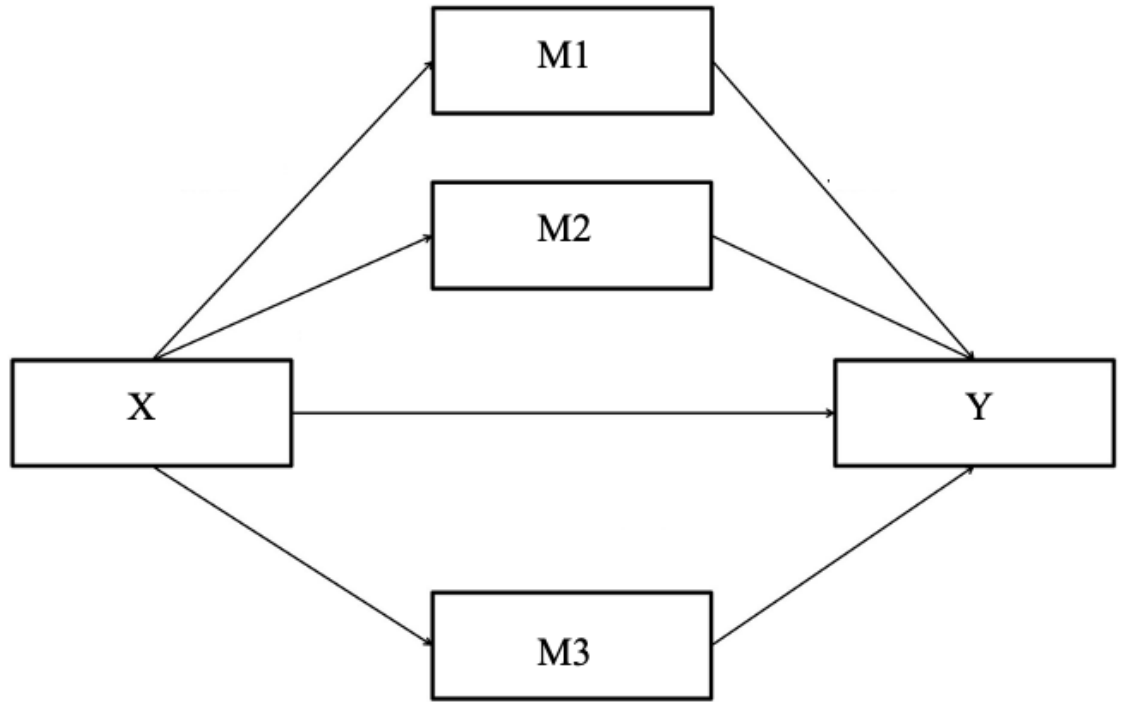
Değişkenler	1	2	3	4	5	Ort.(SS)	a
1.Kaygılı Bağlanma	1	.366**	.292**	.415**	.459**	19.09(3.89)	0.90
2. Siber Flört Şiddeti Uyg.		1	.271**	.346**	.340**	12.60(4.35)	0.79
3. Benlik Algısı			1	.443**	.180**	80.73(14.30)	0.89
4. Duygu Düzenleme Güçlüğü				1	.210**	42.61(14.75)	0.88
5. Bilişsel Kıskançlık					1	18.77(12.13)	0.91

Not: $N = 300$. Siber Flört Şiddeti Uyg. = Siber Flört Şiddeti Uygulama; * $p < .05$ ** $p < .01$.

Korelasyon analizi sonuçları incelendiğinde, kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti uygulama arasında anlamlı ve pozitif yönde bir korelasyon olduğu görülmektedir ($r = .366$, $p < .01$). Bu sonuca göre, beliren yetişkinlerde kaygılı bağlanma arttıkça siber flört şiddeti uygulama eğilimi de artar. Aracı değişkenlerle siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişki incelendiğinde ise benlik algısı ile siber flört şiddeti arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir ($r = -.271$, $p < .01$). Buna göre, düşük benlik algısına sahip olan beliren yetişkinlerde siber flört şiddeti uygulama riski de artmaktadır. Diğer aracı değişkenlerden duygu düzenleme güçlüğü ile siber flört şiddeti uygulama arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = .346$, $p < 0.01$). Bu bulgu daha fazla duygu

düzenleme güçlüğü yaşayan genç yetişkinlerde siber flört şiddeti uygulamanın daha sıklıkta görüldüğüne işaret etmektedir. Bilişsel kıskançlık ile siber flört şiddeti uygulama arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki görülmektedir ($r = .340, p < .01$). Flört eden beliren yetişkinlerde kıskançlık davranışı arttıkça siber flört şiddeti uygulama eğilimi de artmaktadır. Aracı değişkenlerin birbirleri ile ilişkisi incelendiğinde ise benlik algısı ile duygu düzenleme güçlüğü ($r = -.443, p < .01$) ve benlik algısı ile bilişsel kıskançlık ($r = -.180, p < .01$) arasındaki ilişkilerin anlamlı ve negatif olduğu görülmektedir. Duygu düzenleme güçlüğü ile bilişsel kıskançlık ($r = .210, p < .01$) arasındaki ilişki ise anlamlı ve pozitifdir.

3.3. Aracı Değişkenlerin Rollerinin İncelenmesi

X: Kaygılı Bağlanma; Y: Siber Flört Şiddeti Uygulama; M1: Benlik Algısı; M2: Duygu Düzenleme Güçlüğü; M3: Kıskançlık

Şekil 3.3.1. Paralel Çoklu Aracı Değişken Analizi İstatiksel Diyagramı Model 4

Bu çalışmada kaygılı bağlanan bireylerin siber flört şiddeti uygulama davranışlarında benlik algısı, duyu dzenleme glğ ve kıskanılığın aracılık rollerini incelemek için Paralel oklu Aracı Değişken Analizi (Hayes, 2013, Model 4) PROCESS kullanılarak yapılmıştır. Analizde 10000 bootstrap örnekleme ve %95 güven aralığı kullanılmıştır.

Tablo 3.3.1. Doğrudan Etki Değerleri

Yordayıcılar	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
	Benlik algısı		Duygu düzenleme güçlüğü		Bilişsel kıskançlık		Siber flört şiddeti uygulama	
	<i>B</i>	<i>CI</i>	<i>B</i>	<i>CI</i>	<i>B</i>	<i>CI</i>	<i>B</i>	<i>CI</i>
Kaygılı bağlanma	-1.071	[-1.471,-.670]	1.496	[1.122,1.871]	1.429	[1.113,1.745]	.467	[.114,.821]
Benlik algısı							-.080	[-.169,.009]
Duygu düzenleme güçlüğü							.152	[.057,.247]
Bilişsel kıskançlık							.191	[.086,.296]

Notlar = Model 1: $R^2 = .085$, $F(1, 298) = 27.712$, $p < .001$; Model 2: $R^2 = .172$, $F(1, 298) = 61.864$, $p < .001$; Model 3: $R^2 = .210$, $F(1, 298) = 79.350$, $p < .001$; Model 4: $R^2 = .223$, $F(4, 295) = 21.192$, $p < .001$

Araştırmada yer alan değişkenlerin, siber flört şiddeti uygulama üzerindeki doğrudan etkileri T değişkenlerinden benlik algısına doğrudan etkisi analiz edilmiştir. Buna göre kaygılı bağlanmanın benlik algısı üzerindeki doğrudan etkisi negatiftir ($B = - 1.071$, [CI = - 1.471,-.670]).

Bulgular Model 2'nin de anlamlı olduğunu göstermektedir, ($R^2 = .172$, $F(1, 298) = 61.864$, $p < .001$). Model 2'de kaygılı bağlanmanın aracı değişken olan duygu düzenleme güçlüğü ile doğrudan etkisi incelenmiştir. Buna göre kaygılı bağlanmanın duygu düzenleme güçlüğü ile doğrudan etkisi pozitiftir ($B = 1,496$, [CI = 1.122,1.871]).

Kaygılı bağlanmanın araştırmanın bir diğer aracı değişkeni olan bilişsel kıskançlığa doğrudan etkisinin analiz edildiği Model 3 de anlamlı bulunmuştur, ($R^2 = .210$, $F(1, 298) = 79.350$, $p < .001$). Kaygılı bağlanmanın bilişsel kıskançlığa doğrudan etkisi pozitiftir ($B = 1.429$, [CI = 1.113,1.745]).

Model 4'te kaygılı bağlanmanın araştırmanın bağımlı değişkeni olan siber flört şiddetine doğrudan etkisi analiz edilmiştir ve model anlamlı bulunmuştur ($R^2 = .223$, $F(4, 295) = 21.192$, $p < .001$). Buna göre kaygılı bağlanmanın siber flört şiddeti uygulamaya doğrudan etkisi pozitiftir ($B = .191$, [CI = .086, .296]).

Tablo 3.3.2. Dolaylı Etki Değerleri

	β	<i>BootS</i> <i>E</i>	<i>BootLLC</i> <i>I</i>	<i>BootULC</i> <i>I</i>
Kaygılı bağlanma → Benlik algısı → Siber flört şiddeti uygulama	.030	.018	-.006	.067
Kaygılı bağlanma → Duygu düzenleme güçlüğü → Siber flört şiddeti uygulama	.079	.026	.031	.135
Kaygılı bağlanma → Bilişsel kıskançlık → Siber flört şiddeti uygulama	.095	.033	.032	.163

Notlar: *LLCI* = %95 güven aralığı alt sınır, *ULCI* = %95 güven aralığında üst sınır, bootstrap örneklem büyüklüğü = 10000

Birinci dolaylı etkide, Tablo 3.3.2'e göre kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkide benlik algısının aracılık etkisinin olmadığı görülmektedir, $\beta = .030$, 95% CI (-.006; .067). Dolayısıyla ilk hipotez doğrulanmamıştır.

İkinci dolaylı etkide, duygu düzenleme güçlüğünün, kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti uygulama arasındaki aracılık rolü incelenmiştir. Buna göre, duygu düzenleme güçlüğünün kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti arasındaki ilişkide aracılık rolünün anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır, $\beta = .079$, 95% CI (.031; .135). Kaygılı bağlanan kişiler, duygu düzenlemede daha fazla zorluk yaşadıklarında bu durum onların siber flört şiddeti uygulama olasılıkları arttırabilir. İkinci hipotez doğrulanmıştır.

Son olarak kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkide bilişsel kıskançlığın aracılık etkisi incelenmiştir ve sonuç anlamlı bulunmuştur, $\beta = .095$, 95% CI (.032; .163). Bu bulguya göre, kaygılı bağlanan bireyler, daha fazla bilişsel kıskançlık yaşadıklarında, siber flört şiddeti uygulama eğilimde olabilirler. Üçüncü ve son hipotez doğrulanmıştır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, kaygılı bağlanma siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkide benlik algısı, duygu düzenleme güçlüğü ve kıskançlığın paralel aracı rollerini incelemek amaçlanmıştır. Bu bölümde çalışmanın hipotezleri, yapılan istatistiksel analizlerden elde edilen bulgular ile birlikte değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar açıklanmıştır. Araştırmanın hipotezlerine yönelik bulgular değerlendirildikten sonra çalışmanın sınırlılıkları ve bu araştırmadan yola çıkarak gelecekte yapılan araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın ilk hipotezi olan “Benlik algısı kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti arasında aracı rol oynar” hipotezine cevap aranmıştır. Bu değişken çalışmaya dahil edilirken benlik algısının kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti uygulama arasında aracı rol oynayacağı düşünülmüştür. Yapılan analiz sonuçlarına göre bu beklenti karşılanmamıştır ve hipotez 1 anlamlı bulunamamıştır. Dolayısıyla benlik algısının kaygılı bağlanma ile siber flört şiddeti arasında tek başına bir aracılık rolü oynamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde bu bağlamda farklı bulgular elde edildiği görülsede kaygılı bağlanma ile siber flört şiddetinin benlik algısı ile ilişkisini inceleyen araştırmalar kısıtlı olduğundan yeterli değerlendirme yapılamamıştır. Örneğin Eren’in (2016) araştırmasında, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin kendilik algısı düzeylerinin diğer bağlanma stillerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin güvensiz bağlanma stiline sahip bireylere göre benlik algılarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu çalışmada da benzer bir sonuç elde etmek amaçlansa da benlik algısını etkileyen birden fazla faktör olduğu düşünüldüğünde ilişki bulunamaması şaşırtıcı değildir. Flört şiddeti ve benlik algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir diğer çalışmada ise flört şiddetine maruz kalan bireylerin olumsuz benlik algısı geliştirdiği ve duygu düzenlemede zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Collin-Vézina ve ark., 2006). Morey ve diğerleri (2013), sosyal platformları daha fazla kullanan bireylerin yakınlık ve destek gereksinimi duyan kaygılı ve kaçınmacı bireyler olduğunu ifade etmektedir. Buna göre romantik ilişkilerde bağlanma, bireylerin benlik algısına, yakınlık ihtiyacına, destek gereksinimine, ilişkinin kalitesine ve

teknoloji kullanımına bağlı olarak romantik ilişkileri etkileyebilen birçok faktöre bağlıdır. Yapılan alışmalar flört Şiddetinin kaygılı bağlanma stili ile ilişkisini ortaya koysa da yalnızca benlik algısının aracılığında doğrudan kaygılı bağlanma ve siber flört Şiddeti uygulama arasında ilişkisinde yeterli olmadığı görülmektedir.

Araştırmanın ikinci hipotezi olan “Duygu düzenleme güçlüğü kaygılı bağlanma ile siber flört Şiddeti arasında aracı rol oynar” hipotezine cevap aranmıştır. Bu değişken çalışmaya dahil edilirken duygu düzenleme güçlüğünün kaygılı bağlanma ile siber flört Şiddeti arasında aracı rol oynayacağı düşünülmüştür. Yapılan analiz sonuçlarına göre bu beklenti karşılanmıştır ve böylelikle hipotez 2 doğrulanmıştır. Bu bulguya göre duygu düzenleme güçlüğü, kaygılı bağlanma ve siber flört Şiddeti arasında aracı rol oynamaktadır. Literatüre göre, duygu düzenleme güçlüğü ile flört Şiddeti arasındaki ilişkiyi ele alan birçok çalışma yapılmıştır. Tepeli Temiz ve Bilican (2022), evli bireylerin çift uyumlarında ve ilişki doyumlarında duygu düzenleme becerilerinin aracılık rolünü ve bağlanma ile nasıl Őekillendięini araştırdıkları çalışmasında, kaygılı bağlanmanın duygu düzenlemeyi olumsuz etkilediğini ve duygu düzenleme güçlüğünün çift uyumunu negatif yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Buna göre kaygılı bağlanan kişilerin, duygu düzenleme güçlüğü yaşadıklarında sağlıklı ilişki kurmakta güçlük yaşadıkları ve bu araştırmada beklenildiği gibi daha fazla siber flört Şiddeti uygulama davranışı göstermeleri olduğu söylenebilir. Bunun bir sonucu da bu araştırmada bulunduğu gibi daha çok siber Şiddet uygulamak olabilir. Benzer Şekilde Brem, Stuart, Cornelius ve Shorey (2021), duygu düzenleme güçlüğü ile siber flört Şiddeti arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulunmuştur. alışır (2009) da kaygılı ve kaçınmacı bağlanma ve duygu düzenleme güçlüğü ile ilişkisinde anlamlı ve pozitif bir sonuç elde etmiştir. Alanyazın incelendiğinde bu çalışmayla benzer sonuçlar elde edildiği görülmüştür.

Son olarak araştırmanın nc hipotezi olan “Kıskançlık kaygılı bağlanma ile siber flört Şiddeti arasında aracı rol oynar” hipotezine cevap aranmıştır. Bu değişken çalışmaya dahil edilirken kıskançlığın, kaygılı bağlanma ile siber flört Şiddeti arasında aracı rol oynayacağı düşünülmüştür. Yapılan analiz sonuçlarına göre bu beklenti karşılanmıştır. Kaygılı bağlanma ve siber flört Şiddeti arasında kıskançlık aracılık rol oynamaktadır. Böylelikle hipotez 3 doğrulanmıştır. Literatür

incelendiğinde, kaygılı bağlanma ile kıskançlık ve kıskançlık ile siber flört şiddeti arasındaki ilişkilerini inceleyen birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Başka bir çalışmada da güvenli bağlanan bireyler ilişki içerisinde partnerlerine karşı daha nazik, sevgi dolu ve destekleyici davranış sergilerken kaçınmacı ve kaygılı bağlanan bireylerin daha kıskanç ve duygularının tutarsız olduğu bir tutum sergiledikleri görülmüştür (Hazan ve Shaver, 1987).

Benzer şekilde kıskançlığın diğer alt boyutlarının da siber flört şiddeti ile ilişkili olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda kaygılı bağlanmanın davranışsal kıskançlıkla (Karakurt, 2001), duygusal kıskançlıkla (Knobloch, Solomon ve Cruz, 2001) ve bilişsel kıskançlıkla (Guerrero, 1998) ilişkilerinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte Borrajo, Gamez-Guadix ve Calvete (2015), kıskançlığın siber flört şiddeti ile ilişkisini incelemiş ve kıskançlık ile siber flört şiddeti uygulama arasında doğrudan ilişki olduğunu ifade etmiştir.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada, örneklem grubunun önemli bir kısmını eğitim ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek, İstanbul'da yaşayan katılımcılar ile sınırlı kalmıştır. Bu nedenle araştırmanın genellenebilir olması için daha fazla sayıda ve çeşitlilikte bir örneklem grubuna ulaşılması verileri güçlendirmek açısından önemlidir.

Çalışmanın korelasyonel bir çalışma olması ve neden sonuç ilişkisini vermemesi de araştırmanın sınırlılıklardan biridir. Bunun için araştırmacılar deneysel veya boylamsal araştırma desenleri ile araştırmalarında neden sonuç ilişkisini inceleyebilirler.

Araştırmada mevcut ilişkisi olan bireylerin yanı sıra son altı ay içerisinde romantik ilişki yaşamış katılımcılar da olduğu için önceki deneyimlerinin değerlendirilmesi ve geriye dönük ilişkilerini ele alması da bu araştırmanın bir diğer sınırlılığı olarak düşünülmektedir.

Pratiğe Yönelik Öneriler

Bu araştırmanın bulguları kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüğü ve kıskançlığın aracı rolünün anlamlı bir şekilde bulunması bu değişkenler arasındaki yakın ilişkiyi göstermektedir. Ruh sağlığı alanında çalışanlar için beliren yetişkinler ile çalışırken güvensiz bağlanma stillerine sahip bireylerin duygu düzenleme becerilerini geliştirerek, siber flört şiddeti davranışlarının önlenmesine katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Böylece, siber flört şiddeti davranışlarının önlenmesi açısından önemli bir adım atılabilecektir. Örneğin, Özşahin ve Ceylan, (2018) yaptıkları çalışmada, duygu düzenleme becerilerinin artırılmasının, siber flört şiddeti davranışlarını azaltmada etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Bu alanla ilgili yapılan araştırmaların artması ile bireylerin güvenli bağlanma stillerini benimsemeleri ve duygu düzenleme becerilerini geliştirmeleri, siber flört şiddeti davranışlarının azaltılmasında etkili olabilir. Bununla birlikte ülkemizde giderek artan siber flört şiddetinin romantik ilişki içerisinde bireylerin bu davranışları algılayış biçimi ve yorumlaması farklılık gösterebilir. Örneğin bu araştırmanın da aracı değişkeni olan kıskançlık davranışı partnerler arasında sevgiyi gösterme biçimi olarak yorumlanabilir ve algılanabilir. Tüm flört şiddeti türleri için geçerli olsa da özellikle teknolojinin kullanımı ile artan siber flört şiddetini bireyler anlamlandırmakta ve tanımlamakta bireyler daha fazla güçlük yaşayabilir. Bundan dolayı siber flört şiddetini önleme çalışmaları kapsamında siber flört şiddetiyle mücadele edilmesi, siber güvenlik ve dijital etik konularının önemli bir parçası haline gelmiştir.

Bunun için okullarda bu yönde bilgi verilmesi, okuldaki psikolojik danışmanlar tarafından öğrencilere sağlıklı bir ilişkinin nasıl kurulacağı ile ilgili ve flört şiddetinin ne anlama geldiği detaylı bir şekilde açıklanarak anlatımı veya güvenli ilişkiler ile ilgili eğitim programlarının veya atölyelerin hazırlanması, bu konularla alakalı farkındalıklarının artırılması sağlanabilir.

Araştırmaya Yönelik Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında benlik algısının kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti ile olan ilişkide aracılık rolünün anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre gelecekteki çalışmalar için araştırmaya benlik algısı ile ilişkili olabilecek özsaygı, kişisel sınırlar, empati veya geçmiş yaşantılar, deneyimler gibi farklı değişkenler dahil etmenin siber flört şiddetini daha iyi anlamakta katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma son 6 ay içerisinde romantik ilişki yaşamış bireylerle yapılmıştır. Gelecek araştırmalar için siber flört şiddeti içeren ilişki dinamiklerini daha iyi anlamlandırmak adına çalışmalar evli veya birlikte yaşayan çiftlerle yapılabilir.

Kaygılı bağlanma ve siber flört şiddeti arasındaki ilişkiyi etkileyen birçok değişken olabilir. Partnerlerin karşılıklı güvenleri, ilişki doyumları gibi etmenler de gelecek araştırmalarda kullanılabilir. Örneğin kaygılı bağlanan kişilerin romantik ilişkilerinde duydukları memnuniyet düzeyi, siber flört şiddetinin ortaya çıkmasını ve partnerlerin buna verdikleri tepki incelenebilir.

Tıpkı siber flört şiddetinde olduğu gibi romantik kıskançlığında ne olduğunu, nasıl ortaya çıktığını ve hangi faktörlerle ilişkili olduğunu anlamak ilişkilerdeki sorunların çözülmesinde önemlidir.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. (1978). *Patterns of Attachment: A Psychological Study of the Strange Situation* (1st edition.). New York: Lawrence Erlbaum Associates.
- Ainsworth, M. S. (1989). Attachments beyond infancy. *American Psychologist*, 44, 709-716. doi:10.1037/0003-066X.44.4.709
- Ali, S. M. ve Ali, M. M. (2015). Cyber dating abuse: An exploration of victims' experiences. *Journal of Family Violence*, 30(8), 1019-1031: doi: 10.1007/s10896-015-9744-4
- Atak H, Çok F (2010) Beliren yetişkinlik (emerging adulthood): insan yaşamında yeni bir dönem. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17:39-50.
- Bacioğlu, S. D. (2023). Genç yetişkinlerde siber flört şiddeti kategorilerini yordayan risk faktörlerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 151-176. doi:10.9779/pauefd.1090649
- Bakır, A. ve Kalkan, M. (2019). Siber flört istismarı, beden imgesi ve benlik saygısı arasındaki ilişki. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi. Cilt 02, Sayı 02*, 21-51.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7(2), 147-178. <https://doi.org/10.1177/0265407590072001>
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244. doi:10.1037/0022-3514.61.2.226
- Baumeister, R. F. (1999). *The self in social psychology*. Psychology Press.

- Bayramova, S. ve Aksan, G. (2022). Flört şiddeti ve ebeveynlik stilleri arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri. *Toplum, Ekonomi ve Yönetim Dergisi*. Vol, 3, 2.
- Beebe, B. ve Lachmann, F. M. (1998). Co-constructing inner and relational processes: Self- and mutual regulation in infant research and adult treatment. *Psychoanalytic Psychology*, 15, 480-516. doi:10.1037/0736-9735.15.4.480
- Berry, WD. and Feldman, S. (1985) *Multiple regression in practice (quantitative applications in the social sciences)*. SAGE Publications, Thousand Oaks, CA.
- Błachnio, A., Przepiorka, A. ve Pantic, I. (2016). Association between Facebook addiction, self-esteem and life satisfaction: A cross-sectional study. *Computers in Human Behavior*, 55, 701-705. doi:10.1016/j.chb.2015.10.026
- Borrajo E, Gámez-Guadix M. (2016). Risky online behaviors among adolescents: Longitudinal relations among problematic internet use, cyberbullying perpetration, and meeting strangers online. *J Behav Addict. Mar*, 5(1), 100-107. doi: 10.1556/2006.5.2016.013. PMID: 28092196; PMCID: PMC5322986.
- Borrajo, E., Gámez-Guadix, M., Pereda, N. ve Calvete, E. (2015). The development and validation of the cyber dating abuse questionnaire among young couples. *Computers in Human Behavior*. Vol. 48, Pages: 358-365 doi:10.1016/j.chb.2015.01.063
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Vol.1 Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss, Vol. 2: Separation: anxiety & anger*. Harmondsworth: Penguin.
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. London: Tavistok Publication.

- Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss: Vol.3: Loss : Sadness and depression*. London: Vintage/Ebury.
- Brem, M. J., Stuart, G. L., Cornelius, T. L., ve Shorey, R. C. (2021). A longitudinal examination of alcohol problems and cyber, psychological, and physical dating abuse: The moderating role of emotion dysregulation. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(19-20), NP10499-NP10519.
- Brown, C. ve Hegarty, K. (2021). Development and validation of the TAR Scale: A measure of technology-facilitated abuse in relationships. *Computers in Human Behavior*, Vol, 3. doi:10.1016/j.chbr.2021.100059
- Buelga, Carrascosa, Cava ve Ortega-Barón, (2020). Relations among romantic myths, offline dating violence victimization and cyber dating violence victimization in adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. Mar; 17(5): 1551.
doi: [10.3390/ijerph17051551](https://doi.org/10.3390/ijerph17051551) PMID: PMC7094208 / PMID: [32121215](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32121215/)
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Can Ozturk, H. ve Koçak Çakır, Y. (2019). Flört şiddeti: tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Toplumsal Cinsiyet ve Kadın*. 1. Baskı. Ankara. Türkiye Klinikleri, 43-53
- Cihan, H. ve Yushan, Z. (2022). Beliren yetişkinlikte siber flört şiddeti ile bağlanma stilinin etkisi. *Turkish Studies - Social*, 16(6), 2143-2156. doi:10.7827/TurkishStudies.51452
- Collin-Vézina, D., Hébert, M., Manseau, H., Blais, M., Fernet, M. (2006). Self-concept and dating violence in 220 adolescent girls in the child protective system. *Child Youth Care Forum*, 35: 319–326.

- Collins, N. L. ve Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 644-663. doi:10.1037/0022-3514.58.4.644
- Cori, J. L. ve Haktanır, B. S. (2018). *Anne'nin duygusal yokluğu: Yoksun kaldığınız sevgiyi telafi etme ve kendinizi iyileştirme rehberi*. Koridor Yayıncılık, İstanbul.
- Crawford, J. ve Henry, J. (2004). The Positive and Negative Affect Schedule (PANAS): Construct validity, measurement properties and normative data in a large non-clinical sample. *The British Journal of Clinical Psychology*, 43, 245-65. doi:10.1348/0144665031752934
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve davranışı*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 1(3):240-255.
- Çokluk Ö, Şekercioğlu, G ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: Spss ve lisrel uygulamaları*. Pegem Akademi.
DOI 10.14527/ 9786055885670
- Margaret C. Stewart , Marianne Dainton ve Alan K. Goodboy. (2014). Maintaining relationships on Facebook: Associations with uncertainty, jealousy, and satisfaction, *Communication Reports*, 27:1, 13-26,
doi: [10.1080/08934215.2013.845675](https://doi.org/10.1080/08934215.2013.845675)
- David-Ferdon C, Hertz MF. (2007). Electronic media, violence, and adolescents: an emerging public health problem. *J Adolesc Health*, 41(6), 1-5. doi: 10.1016/j.jadohealth.2007.08.020.
- Davila, J., Karney, B., Hall, T. ve Bradbury, T. (2003). Depressive symptoms and marital satisfaction: Within-subject associations and the moderating effects of gender and

neuroticism. *Journal of Family Psychology*, 17, 557-70. doi:10.1037/0893-3200.17.4.557

Donat-Bacıoğlu, S. (2023). Genç yetişkinlerde siber flört şiddeti kategorilerini yordayan risk faktörlerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 151-176. <https://doi.org/10.9779/pauefd.1090649>

Dur, K. S., Khan, M. A., ve Shaikh, A. (2014). Study on self-perception and impression. *Sydenham Management Review*, 5. https://www.researchgate.net/profile/Dur-Khan/publication/327594594_STUDY_ON_SELF-PERCEPTION_AND_IMPRESSION_CREATION/links/5e32bf0f299bf1cdb9fd019c/STUDY-ON-SELF-PERCEPTION-AND-IMPRESSON-CREATION.pdf adresinden erişildi.

Eren, N. (2016). Yetişkinlerin bağlanma stillerine göre bireylerin öfkeyi ifade etme tarzları, kendilik algısı ve sosyal problem çözme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Fidan, F. ve Yeşil, Y. (2018). Flört şiddeti. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1), 16-24. http://ibaness.org/bnejss/2018_04_01/03_Fidan_and_Yesil_1.pdf adresinden erişilmiştir.

Field, A. (2009) *Discovering statistics using spss*. London: Sage Publications Ltd.

Follingstad, D., Rutledge, L., Berg, B., Hause, E. ve Polek, D. (1990). The role of emotional abuse in physically abusive relationships. *Journal of Family Violence*, 5, 107-120. doi:10.1007/BF00978514

Fonagy P, Leigh T, Steele M, Steele H, Kennedy R, Mattoon G, Target M, ve Gerber A. (1996). The relation of attachment status, psychiatric classification, and response to psychotherapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, Feb;64(1):22-31. doi: 10.1037//0022-006x.64.1.22.

- Foshee, V. A., Bauman, K. E., Linder, F., Rice, J. ve Wilcher, R. (2007). Typologies of adolescent dating violence: Identifying typologies of adolescent dating violence perpetration. *Journal of Interpersonal Violence*, 22(5), 498-519. doi:10.1177/0886260506298829
- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology*, 4(2), 132-154.
- Genç, C. ve Topkaya, N. (2019). Romantik ilişki yaşayan bireylerde çok boyutlu kıskançlık ile ilişkili değişkenler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1447-1483.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1478723> adresinden erişilmiştir.
- Gratz, K.L., Roemer, L. (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion regulation scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26, 41-54
doi.org/10.1023/B:JOBA.0000007455.08539.94
- Greenberg, J. ve Pyszczynski, T. (1985). The effect of an overheard ethnic slur on evaluations of the target: How to spread a social disease. *Journal of Experimental Social Psychology*, 21, 61-72. doi:10.1016/0022-1031(85)90006-X
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2, 271-299. doi:10.1037/1089-2680.2.3.271
- Guerrero, L. K. ve Andersen, P. A. (1998). The dark side of jealousy and envy: Desire, delusion, desperation, and destructive communication. B. H. Spitzberg ve W. R. Cupach (Ed.), *The dark side of close relationships*. (ss. 33-70). Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford Press.
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524. doi:10.1037/0022-3514.52.3.511
- Hazan, C. ve Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5, 1-22.
- Hisli, N. (1988). Beck Depresyon Envanteri'nin üniversite öğrencileri için geçerliği üzerine bir çalışma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 6, 118-26.
- Hisli Şahin, N., Durak Batogün, A., ve Koç, V. (2011). Kişilerarası tarz, kendilik algısı, öfke ve depresyon. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(1), 17-25.
- Holland, K. J. ve Fortuna, K. (2006). Attachment and interpersonal perceptions of sexual harassment. *Journal of Interpersonal Violence*, 21(4), 485-498. doi: 10.1177/0886260505284344
- Howe, D., Brandon, M., Hinings, D. ve Schofield, G. (1999). *Attachment theory, child maltreatment and family support: A practice and assessment model*. Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers. doi:10.1007/978-1-349-14975-9
- Johnson, W. L., Giordano, P. C., Longmore, M. A., Manning, W. D. (2014). Intimate partner violence and depressive symptoms during adolescence and young adulthood. *Journal of Health and Social Behavior*, 55(1), 39-55. <https://doi.org/10.1177/0022146513520430>
- Kalkan, M., Hamamcı, Z., Yalçın, İ. (2012). *Evlilik öncesi psikolojik danışma*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Karakaş, S. (2017). Prof. Dr. Sirel Karakaş Psikoloji Sözlüğü: Bilgisayar Programı ve Veritabanı - www.psikolojisozlugu.com adresinden erişilmiştir.
- Karakurt, G. (2001). *The impact of adult attachment styles on romantic jealousy*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Katz, J., Arias, I., ve Beach, S. R. H. (2000). Psychological abuse, self-esteem, and women's dating relationship outcomes: A comparison of the self-verification and self-enhancement perspectives. *Psychology of Women Quarterly*, 24, 34-35. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2000.tb00217.x>
- Knobloch, L. K., Solomon, D. H. ve Cruz, M. G. (2001). The role of relationship development and attachment in the experience of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 8(2), 205-224.
- Ladikli, N. ve Tarı Cömert, I. (2023). Siber flört şiddeti mağdurları ve faillerinde şiddete yönelik tutum ve sorumluluk algısı. *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 186-211. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1178541>
- Laible, D. (2007). Attachment with parents and peers in late adolescence: Links with emotional competence and social behavior. *Personality and Individual Differences*, 43(5), 1185–1197. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.03.010>
- Leary, M. R. (2007). Motivational and emotional aspects of the self. *Annual Review of Psychology*, 58, 317-344. doi:10.1146/annurev.psych.58.110405.085658
- Leary, M. R., ve Baumeister, R. F. (2000). The nature and function of self-esteem: Sociometer theory. In *Advances in experimental social psychology* (Vol. 32, pp. 1-62). Academic Press.

- Leisring, P. A. ve Giumetti, G. W. (2014). Sticks and stones may break my bones, but abusive text messages also hurt: Development and validation of the Cyber Psychological Abuse scale. *Partner Abuse*, 5, 323-341. doi:10.1891/1946-6560.5.3.323
- Lenhart, A., Anderson, M. ve Smith, A. (2015). Teens, Technology, and Romantic Relationships. <https://www.pewresearch.org/internet/2015/10/01/teens-technology-and-romantic-relationships/> adresinden erişilmiştir.
- Levine, A. ve Heller, R. (2012). *Attached: The new science of adult attachment and how it can help you find and keep - love* (Reprint edition.). New York: Penguin Publishing Group.
- Mahoney, J. L., Weissberg, R. P., Greenberg, M. T., Dusenbury, L., Jagers, R. J., Niemi, K., Yoder, N. (2021). Systemic social and emotional learning: Promoting educational success for all preschool to high school students. *The American Psychologist*, 76(7), 1128-1142. doi:10.1037/amp0000701
- Makepeace, J. M. (1981). Courtship violence among college students. *Family Relations*, 30(1), 97-102. doi:10.2307/584242
- Manago, A. M., Ward, L. M., Lemm, K. M., Reed, L. ve Seabrook, R. (2015). Facebook involvement, objectified body consciousness, body shame, and sexual assertiveness in college women and men. *Sex Roles*, 72, 1-14.
- Marcus, R. F. (2004). Dating partners' responses to simulated dating conflict: Violence chronicity, expectations, and emotional quality of relationship. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 130, 163-188. <https://doi.org/10.3200/MONO.130.2.163-192>
- Marganski A, ve Melander L. (2018). Intimate partner violence victimization in the cyber and real world: Examining the extent of cyber aggression experiences and its

association with in-person dating violence. *J Interpers Violence*,33(7),1071-1095.
doi: 10.1177/0886260515614283.

Marshall, T., Bejanyan, K., Castro, G. ve Lee, R. (2013). Attachment styles as predictors of facebook-related jealousy and surveillance in romantic relationships. *Personal Relationships*, 20, 1-22.

doi:10.1111/j.1475-6811.2011.01393.x

Martinez-Pecino, R. ve Durán, M. (2019). I love you but i cyberbully you: The role of hostile sexism. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(4), 812-825.
doi:10.1177/0886260516645817

Maşalı, H. ve Kağan, M. (2020). The relationship between self-esteem, attachment styles, and cyber dating violence. *Current Psychology*, 39(6), 1998-2006.

McMahon, J. ve MacDonald, G. (2012). Adolescent acceptance of dating aggression: Attitudes toward aggression and the role of peers. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(5), 901-911. doi: 10.1177/0886260511421660

Melander, L. A. (2010). College students' perceptions of intimate partner cyber harassment . *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13, 263-268.

<https://doi.org/10.1089/cyber.2009.0221>

Metiner, S. (2017). *Beliren yetişkinlik ve yetişkinlik döneminde kıskançlık düzeyi ile bağlanma davranışı, benlik saygısı, duygusal zekâ arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Mikulincer, M., Shaver, P. R. ve Pereg, D. (2003). Attachment theory and affect regulation: The dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*, 27, 77-102. doi:10.1023/A:1024515519160

- Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2007). Boosting attachment security to promote mental health, prosocial values and inter-group tolerance. *Psychological Inquiry*, 18(3), 139-156.
- Morey, J., Gentzler, A., Creasy, B., Oberhauser, A. ve Westerman, D. (2013). Young adults use of communication technology with in their romantic relationships and associations with attachment style. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1771-1778.
- Morris, G. C. (2002). *Psikolojiyi anlamak, psikolojiye giriş*. Türk Psikologlar Derneği Yayınları: Ankara.
- Muñoz-Fernández, N. ve Sánchez, V. (2019). Cyber-aggression and psychological aggression in adolescent couples: A short-term longitudinal study on prevalence and common and differential predictors. *Computers in Human Behavior*, 104, 11. doi:10.1016/j.chb.2019.106191
- MTV. (2011). *Associated press - MTV digital abuse survey*. http://www.athinline.org/pdfs/MTV-AP_2011_Research_Study-Exec_Summary.pdf adresinden erişildi.
- Nuttman-Shwartz, O., Dekel, R., Gilbar, O. ve Charak, R. (2023). Perpetrating cyber intimate partner violence: The role of gender and culture in an israeli sample. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 32(4), 487-504. doi:10.1080/10926771.2022.2082906
- Orth, U., Robins, R. W., Meier, L. L. ve Conger, R. D. (2016). Refining the vulnerability model of low self-esteem and depression: Disentangling the effects of genuine self-esteem and narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 110, 133-149. doi:10.1037/pspp0000038

- Özdoğan, A. A. ve İnci, F. (2019). The relationship between parenting styles, attachment styles, and conflict resolution strategies among Turkish couples. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 18(3), 247-265.
- Pallant, J., (2010). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using the SPSS program*. 4th Edition, McGraw Hill, New York.
- Pfeiffer, S. M. ve Wong, P. T. (1989). Multidimensional jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6, 181-196.
- Pines, A. (1992). Romantic Jealousy: Five Perspectives and an Integrative Approach. *Psychotherapy*, 29(4), 675-683.
- Pines, A. M. (1998). *Romantic jealousy: Causes, symptoms, cures*. New York: Routledge.
- Polat, O. (2016). *Şiddet*. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274326> adresinden erişilmiştir.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior Research Methods, Instruments & Computers*, 36(4), 717–731. <https://doi.org/10.3758/BF03206553>
- Raskauskas, J. ve Stoltz, A. D. (2007). Involvement in traditional and electronic bullying among adolescents. *Developmental Psychology*, 43, 564-575. doi:10.1037/0012-1649.43.3.564
- Reed, L. A., Tolman, R. M., Ward, L. M. ve Safyer, P. (2016). Keeping tabs: Attachment anxiety and electronic intrusion in high school dating relationships. *Computers in Human Behavior*, 58, 259-268. doi:10.1016/j.chb.2015.12.019

- Roisman, G. I., Fortuna, K., ve Holland, A. (2006). An experimental manipulation of retrospectively defined earned and continuous attachment security. *Child Development*, 77(1), 59–71. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2006.00856.x>
- Ruganci, R. N. ve Gençöz, T. (2010). Psychometric properties of a Turkish version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal of Clinical Psychology*, 66(4), 442-455. doi:10.1002/jclp.20665
- Savcı, M. ve Aysan, F. (2016). Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi* içinde (s.837-846). Çanakkale.
- Semerci, B. (2019). Ergenlerin bağlanma stilleri ve sosyal kaygıları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Shaver, P. R., Hazan, C., & Bradshaw, D. (1988). *Love as attachment: The integration of three behavioral systems*. In R. J. Sternberg & M. L. Barnes (Eds.), *The psychology of love* (pp. 68-99). New Haven, CT: Yale University Press.
- Sinozich S., Langton L. (2014). *Rape and sexual assault among college-age females, 1995–2013* (Special Reports). Washington, DC: U.S. Department of Justice, Bureau of Justice Statistics.
- Smith, D.M. ve Donnelly J. (2001). “Adolescent dating violence: A multi-systemic approach of enhancing awareness in educators, parents, and society”. *J Prev Interv Community*, 21, 2000, s. 53- 64.
- Solmuş, T. (2008). *Bağlanma ve aşkın iki yüzü*. İstanbul; Sistem Yayıncılık.

- Sroufe, L. A. (2005). Attachment and development: A prospective, longitudinal study from birth to adulthood. *Attachment & Human Development*, 7(4), 349-367. doi:10.1080/14616730500365928
- Strawhun, J., Adams, N., Huss, MT. (2013). The assessment of cyberstalking: an expanded examination including social networking, attachment, jealousy, and anger in relation to violence and abuse. *Violence & Vict.* 28(4), 715-30. doi: 10.1891/0886-6708.11-00145.
- Sümer N., Şendağ, A. M. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (63), 86-101.
- Şahin N. H., ve Şahin N. (1992): *Adolescent Guilt, shame and depression in relation to sociotropy and autonomy*. World Congress of Cognitive Therapy, June 17-21, Toronto, Canada.
- Şahin N. H., Durak A, ve Şahin N. (1993): *Sosyal karşılaştırma ölçeği: Bilişsel-davranışçı terapilerde değerlendirme*. Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara.
- Şahin, N. H., Batıgün, A. D., ve Uğurtaş, S. (2002). Kısa semptom envanteri (KSE): Ergenler için kullanımının geçerlik, güvenilirlik ve faktör Yapısı [The validity, reliability and factor structure of the Brief Symptom Inventory (BSI)]. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(2), 125–135.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). Allyn & Bacon/Pearson Education.
- Tarı-Selçuk, K., Avcı, D. ve Mercan, Y. (2018). Üniversite Öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: Flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının şiddete maruziyet ile ilişkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 302-308. doi:10.31067/0.2018.29

- Tepeli Temiz, Z. ve Bilican, F. I. (2022). Romantik bağlanma ve çift uyumu arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüğü ve reddedilme hassasiyetinin aracı rolü. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(2), 142-156. <https://doi.org/10.5455/kpd.26024438m000062>
- Temple, J. R., Choi, H. J., Brem, M. J., Wolford-Clevenger, C. ve Stuart, G. L. (2022). Psychological and relationship factors associated with dating violence perpetration among young adults: A longitudinal investigation. *Journal of Interpersonal Violence*. [://doi.org/10.1177/08862605211072836](https://doi.org/10.1177/08862605211072836)
- Toplu-Demirtaş, E., Akcabozan-Kayabol, N., Aracı-İyiyaydın, A., Fincham, D. F. (2020). Unraveling the roles of distrust, suspicion of infidelity, and jealousy in cyber dating abuse perpetration: An attachment theory perspective. *Journal of Interpersonal Violence* 0(0) 1–31. <https://doi.org/10.1177%2F0886260520927505>
- Toplu-Demirtaş, E. (2022). Toplumsal cinsiyet perspektifinden flört şiddeti. Haskan-Avcı, Ö. (Ed.) *Toplumsal cinsiyet: Psikolojik danışma ve rehberlikte genel konular*. Nobel Yayın. Ankara. 393-427
- Toplu-Demirtaş, E., ve Hatipoğlu Sümer, Z. (2022). Psikolojik, fiziksel ve cinsel flört şiddetini ölçmek: Beliren yetişkinlerin flört şiddeti yaşantıları. *Humanistic Perspective*, 4(2), 408-432. <https://doi.org/10.47793/hp.1079451>
- Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK. (2022). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587) adresinden erişildi.
- Uluocak, S., Gökulu ve Bilir. (2014). Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde stratejik bir başlangıç noktası: Partner şiddeti. *International Journal of Human Sciences./ Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(2), 362-387. doi:10.14687/ijhs.v11i2.2942

Valkenburg, P., Sumter, S. ve Peter, J. (2010). Gender differences in online and offline self-disclosure in pre-adolescence and adolescence. *The British Journal of Developmental Psychology*, 29, 253-69. doi:10.1348/2044-835X.002001

Van Ouytsel, J., Ponnet, K. ve Walrave, M. (2016). Cyber dating abuse victimization among secondary school students from a lifestyle-routine activities theory perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 33.

doi:10.1177/0886260516629390

Varlık Özsoy, E. (2015). *Bağlanma, anksiyete ve bilgi işleme. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi)*.
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37132> adresinden erişildi.

Yıldız Akyol, E., ve Işık, Ş. (2018). Romantik ilişkilerde umut: bağlanma stilleri ve olumlu-olumsuz duygu. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 139-156.

Yıldız, M. A., ve Duy, B. (2014). Ergenler için duygu düzenleme ölçeği'nin türkçe'ye uyarlanması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(41).
<https://doi.org/10.17066/pdrd.32099>

World Health Report: (2002). 2 Mayıs 2023 tarihinde <https://www.who.int/publications-detail-redirect/9241562072> adresinden erişildi.

Zweig J. M., Dank M., Yahner J., ve Lachman, P. (2013). The rate of cyber dating abuse among teens and how it relates to other forms of teen dating violence. *J Youth Adolesc*, 42(7), 1063-77. doi: 10.1007/s10964-013-9922-8.

EKLER

A. Demografik Form

1. Yaşınız

..... (Lütfen belirtiniz.)

2- Cinsiyetiniz

Kadın Erkek Non-binary/Akışkan cinsiyetli/Cinsiyetsiz/queer Diğer

3- Öğrenim durumunuz

Sadece okur-yazar İlkokul mezunu Ortaokul mezunu Lise mezunu

Üniversite öğrencisi Üniversite mezunu Yüksek lisans/Doktora mezunu+

4- Daha önce hiç romantik ilişkiniz oldu mu?

Evet Hayır

5- En son ne zaman romantik ilişki deneyiminiz oldu?

0-5 ay önce 6 ay- 1 yıl önce 2-5 yıl önce 6 yıldan fazla

6- Şu anda devam eden romantik bir ilişkiniz var mı?

Var Yok

7- Eğer mevcut bir romantik ilişkiniz var ise, kaç ay/yıldır berabersiniz?

0-5 ay 6 ay- 1 yıl 2-5 yıl 6 yıl 10 yıl 15 yıl ve üzerinde

8- Eğer mevcut bir romantik ilişkiniz yok ise, son ilişkiniz ne kadar zaman önce bitti?

0-5 ay 6 ay- 1 yıl 2-5 yıl 6 yıl 10 yıl 15 yıl ve üzerinde

9- İlişki durumunuz için aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

Sevgilim/Flörtüm var Sözlü/Nişanlıyım Evliyim Romantik ilişkim yok

9- İlişkinizin ne kadar sürmesini bekliyorsunuz?

1 2 3 4 5 6 7

(kısa bir süre) (uzun yıllar)

10- İlişkide kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?

1 2 3 4 5 6 7

(hiç) (orta) (çok)

11- Genel olarak birlikte olduğunuz kişiyle ilgili duygularınız nasıl/nasıldı?

1 2 3 4 5 6 7

(çok yetersiz) (orta düzeyde) (çok doyurucu)

B. Siber Flört İstismarı Ölçeği

Aşağıda siz, partneriniz veya eski partneriniz tarafından, **yeni teknoloji kullanımına ilişkin (İnternet, sosyal ağlar, e-posta, Whatsapp, kısa mesaj, arama gibi mobil uygulamalar)** sergilenebilecek davranışların bir listesi sunulmuştur. Lütfen sizin, partnerinizin ya da eski partnerinizin son 1 yılda bunlardan herhangi birini kaç kez yaptığını işaretleyiniz.

- 1 = **Hiç:** Bu bizim ilişkimizde hiç olmadı.
2 = **Geçen yıl değil,** ama daha önce bir kere oldu.
3 = **Nadiren:** Bir ya da iki kere oldu.
4 = **Bazen:** 3 ile 10 kere arasında oldu.
5 = **Sık sık:** 11 ile 20 kere arasında oldu.
6 = **Genellikle:** 20 kereden fazla oldu.

1. Birlikte olduğum kişi, sosyal medya durum güncellemelerimi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sosyal medya durum güncellemelerini kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
2. Birlikte olduğum kişi, bana fiziksel olarak zarar vereceğine dair beni tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi, ona fiziksel olarak zarar vereceğime dair tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
3. Birlikte olduğum kişi, bana sorun yaratmak için sosyal medyada benim sahte bir profilimi oluşturdu.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiye sorun yaratmak için, sosyal medyada onun sahte profilini oluşturdum.	1	2	3	4	5	6
4. Birlikte olduğum kişi, beni rezil etmek ya da küçük düşürmek için sosyal medyada profilime yorum yazdı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi rezil etmek veya küçük düşürmek için, sosyal medyada profiline yorum yazdım.	1	2	3	4	5	6
5. Birlikte olduğum kişi, mesajlarım ve/veya kişilerime göz atmak için iznim dışında şifrelerimi (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin mesajlarına ve/veya kişilerine göz atmak için izni dışında şifrelerini (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandım.	1	2	3	4	5	6
6. Birlikte olduğum kişi, yeni teknolojileri kullanarak, benimle ilgili sırları veya sakıncalı bilgileri yaydı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sırlarını veya sakıncalı bilgilerini, yeni teknolojileri kullanarak yaydım.	1	2	3	4	5	6
7. Birlikte olduğum kişi, mobil uygulamalara son bağlanma zamanımı kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin, mobil uygulamalara son bağlanma zamanını kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
8. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni, hakkımdaki sırları veya sakıncalı bilgileri yaymakla tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
Yeni teknolojileri kullanarak, birlikte olduğum kişiyi, onun sırlarını veya sakıncalı bilgilerini yaymakla tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6

9. Birlikte olduğum kişi “ben” gibi davranarak sorun yaratmak için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum “kişi” gibi davranarak sorun yaratmak için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
10. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni aşağılayıcı ve küçük düşürücü mesajlar gönderdi.	1	2	3	4	5	6
Yeni teknolojileri kullanarak, birlikte olduğum kişiyi aşağılayıcı ve küçük düşürücü mesajlar gönderdim.	1	2	3	4	5	6
11. Birlikte olduğum kişi iznim olmadan, sosyal medya hesaplarımı, WhatsApp’ımı veya e-postamı inceledi.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin izni olmadan, onun sosyal medya hesaplarımı, WhatsApp’ımı veya e-postasını inceledim.	1	2	3	4	5	6
12. Birlikte olduğum kişi bana ait fotoğraf, görüntü, video veya cinsel içeriği iznim olmadan başkalarına gönderdi.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiye ait fotoğraf, görüntü, video veya cinsel içeriği onun izni olmadan başkalarına gönderdim.	1	2	3	4	5	6
13. Birlikte olduğum kişi nerede ve kimle olduğumu kontrol etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin nerede ve kimle olduğunu kontrol etmek için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
14. Birlikte olduğum kişi onun çağrı ve mesajlarını hemen yanıtlamam için yeni teknolojileri kullanarak beni tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi çağrı ve mesajlarımı hemen yanıtlaması için yeni teknolojileri kullanarak tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6
15. Birlikte olduğum kişi beni sınamak için, yeni teknolojileri kullanarak başka biriymiş gibi davrandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi sınamak için yeni teknolojileri kullanarak başka biriymişim gibi davrandım.	1	2	3	4	5	6
16. Birlikte olduğum kişi beni incitmek veya küçük düşürmek amacı ile sosyal medya durum güncellemelerinde bana gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi incitmek veya küçük düşürmek için sosyal medya durum güncellemelerimde ona gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştım.	1	2	3	4	5	6
17. Birlikte olduğum kişi telefonumu iznim dışında kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin telefonunu izni dışında kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
18. Birlikte olduğum kişi alay etmek amacıyla yeni teknolojileri kullanarak hakkımda söylentiler, dedikodu ve şakalar yaydı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişi ile alay etmek amacıyla, yeni teknolojileri kullanarak hakkında söylenti, dedikodu ve şakalar yaydım.	1	2	3	4	5	6
19. Birlikte olduğum kişi nerede ve kiminle olduğumu kontrol etmek için beni telefonla çok fazla aradı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin nerede ve kiminle olduğunu kontrol etmek için onu telefonla çok fazla aradım.	1	2	3	4	5	6
20. Birlikte olduğum kişi sosyal medya hesabımda sahip olduğum arkadaş listemi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6

Birlikte olduğum kişinin sosyal medya hesabında sahip olduğu arkadaş listesini kontrol ettim.

1 2 3 4 5 6

GCRS

C. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği

AÇIKLAMA: Lütfen aşağıdaki sorularda belirtilen durumların sizi ne ölçüde tanımladığını belirtiniz. Lütfen her soru için sadece bir seçeneği işaretleyiniz ve hiçbir soruyu boş bırakmayınız.

1-Hiç katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kısmen katılıyorum, 4-Çok katılıyorum, 5-Tamamen katılıyorum

1. İhtiyaç duyduğumda romantik ilişki yaşadığım kişinin yardımına başvurmak benim için faydalı olur.*
2. Romantik ilişki yaşadığım kişi tarafından sevildiğime ilişkin çok fazla güvence beklerim.
3. Romantik ilişki yaşadığım kişiye yakın olmayı istememe rağmen kendimi geri çekmeye devam ediyorum.
4. Romantik ilişki yaşadığım kişi/kişiler bana istediğim kadar yakın olmayı istemiyor.
5. Rahatlama ve güvence dahil birçok şeyi romantik ilişki yaşadığım kişiden beklerim.*
6. İnsanlara çok yakın olmayı istemem onları bazen ürkütür.
7. Romantik ilişki yaşadığım kişiye gereğinden fazla yakın olmaktan kaçınıyorum.
8. Genellikle terkedilmekten korkmam.*
9. Genellikle sorunlarımı ve kaygılarımı romantik ilişki yaşadığım kişi ile konuşurum.*
10. Romantik ilişki yaşadığım kişi/kişiler ihtiyaç duyduğumda yanımda olmadığında hayal kırıklığına uğrarım.

11. Romantik ilişki yaşadığım kişi/kişiler bana çok yakınlaştığında gergin hissedirim.

12. Romantik ilişki yaşadığım kişiyi/kişileri önemsediğim kadar onun/onların beni nemsemeyeceğinden endişelenirim.

D.Sosyal Karşılaştırma Ölçeği

Sizin de bildiğiniz gibi, hepimiz arada sırada kendimizi diğer insanlarla karşılaştırır ve kişiliğimize ilişkin bazı değerlendirmeler yaparız. Bu değerlendirmeler sonucunda kendimizle ilgili bazı fikirler ediniriz. **Sizin de kendinizle ilişkili bazı kişisel görüşleriniz** mutlaka vardır. Şimdi lütfen aşağıdaki maddeleri tek tek okurken, her bir maddedeki sıfatın hangisinin sizi daha iyi yansıttığını düşünün. **Sizi en iyi yansıtan sayıyı** bularak üzerine (X) işareti koyun. Sayılar **küçüldükçe “sol”** taraftaki sıfatların sizi en iyi yansıttığı; **büyüdükçe “sağ”** taraftaki sıfatların sizi en iyi yansıttığı anlamına gelmektedir.

Yetersiz	1	2	3	4	5	6	Yeterli/üstün
Beceriksiz	1	2	3	4	5	6	Becerikli
Başarısız	1	2	3	4	5	6	Başarılı
Sevilmeyen biri	1	2	3	4	5	6	Sevilen biri
İçe dönük	1	2	3	4	5	6	Dışa dönük
Yalnız	1	2	3	4	5	6	Yalnız değil
Dışta bırakılmış	1	2	3	4	5	6	Kabul edilmiş
Sabırsız	1	2	3	4	5	6	Sabırlı
Hoşgörüsüz	1	2	3	4	5	6	Hoşgörülü
Söyleneni yapan	1	2	3	4	5	6	İnisiyatif sahibi
Korkak	1	2	3	4	5	6	Cesur
Kendine güvensiz	1	2	3	4	5	6	Kendine güvenli
Çekingen	1	2	3	4	5	6	Atılgan
Dağınık	1	2	3	4	5	6	Düzenli
Pasif	1	2	3	4	5	6	Aktif
Kararsız	1	2	3	4	5	6	Kararlı

E. Duygu Düzenleme G c l g   l eği-Kısa Form (DDG -16)

Aşağıdaki ifadelerin size ne sıklıkla uyduğunu, her ifadenin yanında yer alan 5 dereceli ölçek üzerinden değerlendiriniz. Her bir ifadenin altındaki 5 noktalı ölçekten, size uygunluk yüzdesini de dikkate alarak, yalnızca bir tek rakamı yuvarlak içine alarak işaretleyiniz.

Hemen hemen hiç (% 0-% 10)	Bazen (% 11- % 35)	Yaklaşık Yarı yarıya (% 36- % 65)	�oğu zaman (% 66- % 90)	Hemen hemen her zaman (% 91- % 100)
-------------------------------	-----------------------	---	----------------------------	---

1. Duygularıma bir anlam vermekte zorlanırım.
2. Ne hissettiğim konusunda karmaşa yaşarım.
3. Kendimi kötü hissettiğimde işlerimi bitirmekte zorlanırım.
4. Kendimi kötü hissettiğimde kontrolden  ıkarım.
5. Kendimi kötü hissettiğimde uzun süre böyle kalacağına inanırım.
6. Kendimi kötü hissetmenin yoğun depresif duyguyla sonuçlanacağına inanırım.
7. Kendimi kötü hissederken başka şeylere odaklanmakta zorlanırım.
8. Kendimi kötü hissederken kontrolden çıktığım korkusu yaşarım.
9. Kendimi kötü hissettiğimde bu duygumdan dolayı kendimden utanırım.
10. Kendimi kötü hissettiğimde zayıf biri olduğum duygusuna kapılırım.
11. Kendimi kötü hissettiğimde davranışlarımı kontrol etmekte zorlanırım.
12. Kendimi kötü hissettiğimde daha iyi hissetmem için yapabileceğim hiçbir şey olmadığına inanırım.
13. Kendimi kötü hissettiğimde böyle hissettiğim için kendimden rahatsız olurum.

14. Kendimi kötü hissettiimde kendimle ilgili olarak çok fazla endişelenmeye başlarım.

15. Kendimi kötü hissettiimde başka bir şey düşünmekte zorlanırım.

16. Kendimi kötü hissettiimde duygularım dayanılmaz olur.

F. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği

Aşağıdaki ifadelerin size ne kadar uygun olduğunu aşağıdaki ölçek üzerinde işaretleyiniz. Lütfen maddeleri okurken “X” harfinin yerine romantik ilişkide bulunduğunuz kişinin adını koyunuz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Sevinirim

Üzülürüm

1. X size karşı cinsten bir başkasının ne kadar iyi görüldüğü hakkında yorum yapıyorsa.	1	2	3	4	5	6	7
2. X karşı cinsten birisiyle konuşmak için aşırı ilgi ve heyecan gösterirse.	1	2	3	4	5	6	7
3. X karşı cinsten birisine sıcak bir tavırla gülümserse.	1	2	3	4	5	6	7
4. X karşı cinsten birisiyle flört ederse.	1	2	3	4	5	6	7
5. Karşı cinsten birisi X’le çıkarsa.	1	2	3	4	5	6	7
6. X karşı cinsten birisini kucaklar ve öperse.	1	2	3	4	5	6	7
7. X karşı cinsten biriyle çok yakın çalışırsa.	1	2	3	4	5	6	7

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Beni tanımlamıyor

Beni tanımlıyor

8. X’in çekmecelerini, el çantasını ve ceplerini kontrol ederim.	1	2	3	4	5	6	7
9. X’i hiç beklemediği zamanlarda orada olup olmadığını anlamak için ararım.	1	2	3	4	5	6	7
10. X’e geçmişteki ve bugünkü romantik ilişkileri hakkında sorular sorarım.	1	2	3	4	5	6	7
11. Eğer X karşı cinsten birisine ilgi gösterirse onun hakkında kötü şeyler söylerim.	1	2	3	4	5	6	7
12. X’i telefon konuşmaları hakkında sorgularım.	1	2	3	4	5	6	7
13. X’e nerede olduğu konusunda sorular sorarım.	1	2	3	4	5	6	7

14. X'i ne zaman karşı cinsten biriyle konuşurken Görsem araya girerim.	1	2	3	4	5	6	7
15. Sadece yanında kim olduğunu görmek için X'e sürpriz Ziyaretler yaparım.	1	2	3	4	5	6	7
16. X'in karşı cinsten birisiyle gizlice görüştüğünden şüphe ediyorum.	1	2	3	4	5	6	7
17. Karşı cinsten birisinin X'in peşinden koşuyor olmasından kaygı duyuyorum.	1	2	3	4	5	6	7
18. X'in başka birisinden etkilenmiş olmasından şüpheleniyorum.	1	2	3	4	5	6	7
19. X'in benim arkamdan karşı cinsten bir başkasıyla fiziksel yakınlık kurmuş olmasından kuşkulaniyorum.	1	2	3	4	5	6	7
20. Karşı cinsten bazı insanların X'e romantik ilgi duyduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7
21. X'in gizlice karşı cinsten birisiyle romantik yakınlık kurmakta olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7
22. Karşı cinsten birisinin X'i ayarttığından endişe ediyorum.	1	2	3	4	5	6	7
23. X'in karşı cinse aşırı tutkun olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7